SZANOWNI RODACY!
Rozpoczęła się prenumerata na trzeci kwartał 1994 roku! Zawczasu pośpieszcie się do urzędu pocztowego aby zaprenumerować naszą gazetę. Bądźcie z nami! Koszt prenumeraty na kwartał - 5100 rubli, to cena tylko jednego obiadu. Gazetę zaś będziecie czytali całe trzy miesiące!

PROGRAM TV NA TYDZIEŃ

Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi • Rok wydania V • 16 -22 maja 1994 r. nr 19 (105)

ZŁOTY JUBILEUSZ KAPŁAŃSKI

Dnia 17 kwietnia 1994 roku w naszym kościele w Zadorożu obchodziliśmy złoty jubileusz kapłański, pięćdziesięciolecie pracy duszpasterskiej naszego kochanego ojca Lucjana Pawlika.

Wzruszający to był widok, pomimo, że cały tydzień był pochmurny, to tego dnia słońce świeciło jak latem w największe upały, zdawało się, że cały świat się uśmiechnął i radował, ptaszki nuciły swoje pieśni.

Gdy prowadzono z domu do kościoła z uroczystą procesją całą w bieli, ojca w liturgicznych szatach, które w słońcu błyszczały jak złote, jaka to była przepiękna uroczystość, dzień najmilszych wspomnień młodości, chwila skupienia i modlitwy.

U wszystkich łzy były w oczach, łzy radości i wdzięczności za 36 lat pracy kapłańskiej w naszym kościele, a słoneczko przyświecało tak cudnie na znak, że i niebo cieszy się tym niezwykłym widokiem.

Do uroczystego nastroju przyczynił się piękny piękny śpiew naszych chórzystek wraz z organistą Karkowskim i naszym klerykiem Wiaczesławem Pialenok.

Ludzi zebrało się bardzo dużo, przyjechał ksiądz Józef Bulko z Mosarza, który pomagał naszemu ojcu. Spowiadał i rozdawał komunię św. Serdeczne mu Bóg zapłać.

Ten dzień na zawsze pozostanie w pamięci nas wszystkich do końca życia.

Jadwiga SZULGA
Wieś Zaułki
rejon głębocki

Na Białorusi kolejny raz gościła delegacja Straży Mogił Polskich z Wrocławia na czele z doktorem Julianem Winnickim z Uniwersytetu Wrocławskiego. Obecnie gości z Polski postawili krzyże na mogiłach poległych Polaków w Indurze i Rubieżewiczach.

Na zdjęciach: podczas uroczystości na cmentarzach w Indurze i Rubieżewiczach.

Fot. Michał ANISZCZENKO i Radosław PORAJ-RÓŻYCKI

SZANSA DLA POLAKÓW Z BIAŁORUSI

W białostockiej Filii Uniwersytetu Warszawskiego będą mogli, od nowego roku akademickiego, kształcić się w systemie studiów eksternicznych Polacy z Białorusi. W Białymstoku odpowiednią umowę podpisał prezes "Wspólnoty Polskiej" prof. Andrzej Stelmachowski i prof. Władysław A. Serczyk, prorektor do spraw Filii.

Jak nam powiedziała Ewa Cywińska prezes Podlaskiego Oddziału "Wspólnoty Polskiej", Polacy z Białorusi będą mogli studiować w białostockiej Filii UW eksternistycznie na razie tylko na jednym wydziale - pedagogiki i psychologii. Będą mieli do wyboru dwa kierunki: pedagogikę kulturalno-oświatową oraz pedagogikę wczesnoszkolną.

Na stworzenie studiów eksperymentalnych FUW otrzyma dofinansowanie z MEN (na cele dydaktyczne), natomiast "Wspólnota Polska" zapewni studentom osłonę specjalną (pokrycie kosztów przyjazdów do Białegostoku na konsultacje, opłacanie noclegów) oraz pomoce naukowe, podręczniki itp.

Do tej pory napłynęło już około 200 podań od osób zainteresowanych taką formą kształcenia. Sesja kwalifikacyjna odbędzie się na przełomie czerwca i lipca. O przyjęciu na studia decydować będzie wynik rozmowy kwalifikacyjnej. Podstawowym warunkiem przyjęcia jest znajomość języka polskiego.

W umowie są sprecyzowane również zasady współpracy między "Wspólnotą Polską" a Filią UW w Białymstoku, dotyczące m.in. organizacji i prowadzenia prac badawczych oraz praktyk studenckich w środowiskach Polaków, żyjących na Białorusi.

WZRUSZYLI NAS DO ŁEZ

Jak zawsze tak i w tę niedzielę podążaliśmy do naszego kościoła p.w. Św. Michała. Mszę Św. odprawiał nasz ksiądz proboszcz Wojciech Lemański. I tu miła niespodzianka. Przybył do kościoła zespół "Lechici" z Grodna. Śpiewali oni w świątyni anielskimi głosami. Ludzie byli wzruszeni do łez.

Po mszy w klubie odbyło się zebranie założycielskie oddziału ZPB w Świrze. Zebranie rozpoczęło się odśpiewaniem "Roty" M.Konopnickiej. W zebraniu uczestniczył wiceprezes ZPB Tadeusz Malewicz. Wybraliśmy swój zarząd oddziału w składzie pięciu osób.

Po zebraniu odbył się koncert zespołu "Lechici". Nikt nie pozostał obojętnym na sali. Przecudne melodie ojczyste i tańce ludowe zachwyciły wszystkich. Serdecznie dziękujemy kierowniczce zespołu p. Reginie Zawadzkiej za jej trud, życząc jej i członkom zespołu dużo zdrowia i powodzenia.

Ten dzień na długo pozostanie w naszej pamięci.

Leokadia SANIUK
Świr

WIADOMOŚCI Z BRZEŚCIA

Delegacja Brzeskiego Obwodowego Oddziału ZPB im. R. Traugutta w składzie prezes Antoni Filipczuk i wiceprezes Jan Kondraciuk wyjeżdżała do Lublina. Odbyło się spotkanie z wicewojewodą Lubelskim Wiesławem Brodowskim. Mówiono o naszych osiągnięciach i trudnościach, a także o naszych potrzebach. Delegacja ZPB wysoko oceniła działalność Fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie, im. T. Goniewicza na czele z p. Józefem Adamskim, która roztoczyła wszechstronną opiekę nad rodakami za wschodnią granicą Rzeczpospolitej. Przywieziono z Fundacji polskie książki i czasopisma tak bardzo potrzebne do nauki języka polskiego i rozwoju polskiego szkolnictwa w Obwodzie Brzeskim.

❒ ❒ ❒

Grupa uczniów szkoły budowlanej Nr 65 w Brześciu na czele z nauczycielką Świetłaną Panasiuk pracowała przy wiosennym porządkowaniu cmentarza polskich żołnierzy 1920 r.

Dyrektor szkoły Włodzimierz Korniejewski chętnie zgodził się na propozycję opiekowania się cmentarzem, który znajduje się w niewielkiej odległości od szkoły. Od dwóch lat w szkole prowadzi się naukę języka polskiego.

Dzięki pomocy strony polskiej cmentarz został doprawodzony do porządnego stanu. Wiekszość nagrobków była zniszczona w czasach władzy komunistycznej. Na ich miejscu postawiono nowe z napisami "Żołnierz nieznany". Dzięki ofiarności mieszkanki Brześcia pani Diany Chmielewskiej, która w latach 1967-1968 zapisała na cmentarzu część nazwisk polskich żołnierzy, którzy zginęli w okolicach Brześcia w 1920 r., możemy je podać.

Może rodziny dowiedzą się, gdzie jest miejsce ostatniego spoczynku dziadków czy pradziadków.

Oto one:

Gołobowski Stanisław, Kuziński Bolesław, Morzer Franciszek, Miszer Stanisław, Rutkowski Antoni, Boczkowski Jan, Karbowski Władysław, Frauno Alfons, Frank Frederik, Dawidziuk Ludwik, Czajkowski Franciszek, Płoska Jan, Janiec Ignacy, Kramkowski Jan, Rosa Józef, Lewanszewski Tadeusz, Mdry Jan, Makowski Antoni, Woropsow Bazyli, Cibała Adam, Linowski Józef, Raczmarski Roman, Nowski Mikołaj, Lis Antoni, Cymbal Piotr.

Informację dostarczył
Jan KONDRACIUK

TAM LEŻY MÓJ BRAT....

Od trzech lat prenumeruję Waszą gazetę, bardzo mi się podoba. Żyję samotnie, mąż zmarł trzy lata temu, syn z rodziną mieszka w miejscowości odległej o 8 km. W moim życiu jedyną pociechą jest "Głos znad Niemna". Czytałam, że 25 czerwca odbędzie się uroczystość w Kołdyczewie. Właśnie tam zginął mój brat ks. Bolesław Bryczkowski. Bardzo dziękuję redakcji za to ogłoszenie.

Brat był w legionach, znał wiele piosenek legionowych, które do dzisiaj pozostały w mojej pamięci.

Dużo można pisać o naszych przeżyciach, ślad po nich pozostał w sercu na zawsze.

Z najlepszymi życzeniami dla redakcji:

Maria JAWID
rej. stołbcowski

SZKOŁA ŻYJE I PRACUJE

4 maja b.r. na kolejnej konferencji prasowej w Grodzieńskim Obwodowym Komitecie Wykonawczym odpowiedzi udzielał kierownik Obwodowego Zarządu Edukacji Narodowej Aleksy Sawczyk. Tematem konferencji były problemy dotyczące stanu oświaty, nauki i wychowania w obwodzie grodzieńskim.

W obwodzie pracuje 735 szkół, w tej liczbie 3 gimnazja, 1 białoruskie narodowe liceum kulturalno-edukacyjne. Ogółem nauką objęto 175 739 uczniów. 73,5 % - szkoły mieszane. 10 218 uczniów pobiera naukę w języku polskim, w 3 szkołach wykładany jest język litewski jako przedmiot.

Mówca wiele uwagi poświęcił obecnym trudnościom: niedoskonałe podręczniki, nader szczupłe środki finansowe, które ujemnie wpływają na tempo budownictwa nowych szkół; w ciągu ostatnich dwóch lat szkoły prawie że nic nie otrzymały ze sprzętu.

A pomimo to szkoła, jak stwierdził kurator, "pracuje".

Podczas konferencji dużo uwagi poświęcono pracy wychowawczej prowadzonej w szkołach i instytucjach pozaszkolnych. Kilka pytań, które otrzymał A. Sawczyk, dotyczyło rozwoju polskojęzycznego szkolnictwa i budowy szkół polskich. Pan Sawczyk powiedział, że Obwodowa Rada wystosowała list do Rady Ministrów Republiki w sprawie budowy polskiej szkoły w Grodnie.

AKTUALNOŚCI • FAKTY • WIADOMOŚCI

W pierwszym kwartale b.r. spadek produkcji przemysłowej w Republice wyniósł 35%, w rolnictwie 4%, o 40% zmniejszył się produkt narodowy.

❐

Na Białorusi utworzono Republikańskie Naukowo-Praktyczne Centrum d/s oceny jakości żywności.

❐

Według stanu na 1 kwietnia b.r. na Białorusi działało 1460 przedsiębiorstw, wśród których 1194 stanowią przedsiębiorstwa państwowe.

❐

Gieorgij Taraziewicz otrzymał nominację na stanowisko Ambasadora RB w Reczypospolitej Polskiej.

❐

Niedawno odbył się założycielski zjazd partii kobiet "Nadzieja Białorusi". Nowa partia zamierza wziąć udział w przyszłych wyborach parlamentarnych.

❐

W Borowlanach pod Mińskiem rozpoczęto budowę dziecięcego centrum onkologiczno-hematologicznego.

❐

W I kwartale b.r. w Republice zarejestrowano 27.5 tysięcy przestępstw kryminalnych.

❐

Partia Pracy i Sprawiedliwości rozpoczyna wydawanie własnego tygodnika pod tytułem "Centralnaja Gazeta".

❐

Przy Centralnej Komisji Wyborczej Prezydenta RB powołano Radę Konsultacyjną, która powinna obserwować by kampania wyborcza odbywała się w sposób cywilizowany i taktowny.

❐

Międzynarodowy Fundusz Walutowy przeznaczył Litwie kredyt wysokości 36 mln dolarów na poparcie reform gospodarczych.

❐

Prezydent Stanów Zjednoczonych Bill Clinton oświadczył, że Polska i inne kraje środkowe Europy zostaną przyjęte do NATO jeżeli wzrośnie zagrożenie tych krajów ze strony Rosji.

❐

Norwegia odmawia wysłania swych żołnierzy w akcji pokojowej do Karabachu.

❐

Zachodni eksperci przewidują dalszy wzrost inwestycji w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Do końca 1993 r. ulokowano tam ok. 12 miliardów dolarów, z czego 7 mlrd. napłynęło do Węgier, a po ok. 3 mlrd. do Polski i Czech.

❐

Europejska Komisja Gospodarcza ONZ stwierdza w rocznym raporcie, że pomoc dla byłych państw komunistycznych jest wciąż zbyt mała i rozmija się z potrzebami i oczekiwaniami społecznymi.

WITAJ, MAJOWA JUTRZENKO!

Pod taką nazwą 3 maja b.r. odbył się w Grodnie uroczysty wieczór z okazji 203 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Imprezę zorganizował Oddział Miejski ZPB. Po krótkim odczycie, nawiązującym do historycznych wypadków sprzed 200 lat, który wygłosił Józef Dziurbejko, głos zabrała p. Jadwiga Gierdewicz, przypominając obecnym, że właśnie w tym uroczystym dniu naród polski obchodzi święto NMP Królowej Polski. Następnie z recytacją okolicznościowych wierszy wystąpiły dzieci, a p. Hipolit Pieściuk podzielił się wspomnieniami o tym, jak uroczyście obchodzono święto 3 Maja przed laty.

Chór pod kierownictwem Wiktora Adamowicza zaprezentował program, na który złożyły się pieśni patriotyczne, wojskowe i ludowe. Duże brawa uzyskał dziecięcy zespół taneczny z Centrum Młodzieżowego.

Wdzięczni widzowie zgodnie stwierdzili, że była to impreza udana.

R.R.

Na zdjeciach: występuje Weronika Kornieluk, tańczy zespół z Centrum Młodzieżowego

Fot. M. ANISZCZENKO

Z "PIEŚNIĄ O POLSKIM DOMU" - NA BIAŁORUSI

Biało-czerwony autokar podjechał do Domu Polskiego w Grodnie. Przez okna wyglądały urocze twarze dziewcząt i poważne chłopców, roześmiane buzie dzieci. Byli to uczestnicy Koła Teatralnego przy Liceum Ogólnokształcącym Nr 19 w Lublinie i dziecięcego teatrzyka "Grosik z Cecierzyna" wraz z ich kierownikami - p. Alicją Omiotek i p. Bogdanem Lijińskim. Przyjechali z specjalnie przygotowanym programem - " Pieśń o polskim domu" w którym opowiadają o losach polskiego domu przez ostatnie setki lat. Występy zaczęły się już 29 kwietnia wieczorem, kiedy po Mszy w kościele franciszkańskim zaprezentowali program duchownej muzyki i piosenek.

A następnego dnia czekali na młodych artystów w szkołach rejonu Grodzieńskiego i w Lidzie. Droga prowadziła biało-czerwony autokar dalej - na Boruny, na Baranowicze...

Jest to już nie pierwszy przyjazd na Białoruś wychowanków p. Alicji Omiotek, która sercem i umysłem jest z Polakami ze Wschodu, współpracuje z Fundacją Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie. Tym razem p. Omiotek przywiozła ze sobą opracowaną przez siebie książkę - "Wiersze i drobne utwory na każdą okazję". Jest to bardzo cenny prezent dla nauczycieli języka polskiego. Przy okazji przywieźli czasopismo "Rotę", kalendarze "Tęcza", na które z niecierpliwością czekają w polskich rodzinach.

Książki, czasopisma, kalendarze - to dar fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie, której dzielnie prezesuje p. Józef Adamski.

W imieniu dzieci i nauczycieli którzy obejrzeli spektakl serdecznie dziękuję kierownikom zespołów, rodzicom i nauczycielom, młodzieży i dzieciom z Lublina i jego okolic za ich czułe serduszko, za polskiego ducha narodowego, który prowadzi ich drogami Białorusi, niosąc polskość rodakom, tu zamieszkałym.

Teresa KRYSZYŃ

UWAGA, UCZESTNICY KONKURSU MICKIEWICZOWSKIEGO!

Termin nadsyłania odpowiedzi do drugiego etapu konkursu upływa z dn. 30 maja 1994 r. Finał odbędzie się w TV obwodowej.

Dział Oświaty ZPB

UCHWAŁA KONFERENCJI NAUCZYCIELSKIEJ

1. Delegaci konferencji obradowali ze świadomością, że rozwój polskojęzycznego szkolnictwa oznacza zachowanie polskości na naszych ziemiach.

2. Delegaci konferencji nauczycielskiej z zadowoleniem powitali ostatnie uchwały Rządu Białoruskiego w zakresie uprawnień mniejszości narodowych, pozwalające na zakładanie szkół średnich z wykładowym językiem danej narodowości.

3. Delegaci konferencji stwierdzają, że przedstawiony przez MEN RB plan nauczania w szkołach mniejszości narodowych odpowiada oczekiwaniom Polaków i wyrażają nadzieje na rychłe opracowanie koncepcji szkoły polskiej.

4. Celem udoskonalenia proponowanego przez MEN RB planu nauczania w szkołach mniejszości narodowych delegaci konferencji proponują dodać w 8-11 klasach przedmiot "Słownictwo specjalistyczne"

5. Delegaci konferencji postulują o powołanie komisji białorusko-polskiej do spraw opracowania koncepcji polskiej szkoły, podręczników, pomocy dydaktycznych i metodycznych.

6. Środowisko nauczycielskie stwierdza, że priorytetowym kierunkiem działań ZPB na Białorusi powinno być szkolnictwo i apeluje do wszystkich działaczy ZPB na Białorusi o wstrzymanie finansowania spraw i działań nie związanych ze szkolnictwem na rzecz budowy szkół polskich.

7. Delegaci konferencji stwierdzają, że zadaniem środowiska nauczycielskiego jest przekazanie całemu społeczeństwu polskiemu możliwości nauczania dzieci w języku ojczystym, gwarantowanych przez Ustawy RB:

- Konstytucję RB,

- Ustawę o mniejszościach narodowych RB,

- Ustawę o językach,

- Ustawę o oświacie

- Międzynarodową Konwencję Praw Dziecka

- Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej RB

dotyczących możliwości organizowania pełnych szkół średnich w języku ojczystym danej narodowości.

8. Delegaci konferencji postanowili rozpocząć działania zmierzające do zmiany systemu nauki języka polskiego z zajęć fakultatywnych na nauczanie języka polskiego jako przedmiotu i równocześnie rozszerzenie nauki w klasach z polskim językiem wykładowym.

9. Delegaci konferencji rozumieją potrzebę wypracowania różnorodnych form prowadzących do przekonania rodzicow o potrzebie kształcenia dzieci w języku polskim.

10. Delegaci konferencji proszą MEN RB o przywrócenie w planach nauczania możliwości nauczania języka polskiego w szkolnym komponencie z wydzieleniem 3 godzin tygodniowo na język mniejszości narodowej.

11. Delegaci konferencji rozumieją potrzebę utworzenia zespołów metodycznych, których celem byłaby wzajemna wymiana doświadczeń.

12. Delegaci konferencji apelują do MEN RP o pomoc w kształceniu kadr nauczycielskich z odległych rejonów Białorusi na pełnych wyższych studiach pedagogicznych.

Delegaci konferencji wyrażają serdeczne podziękowania władzom Rzeczpospolitej Polskiej, Stowarzyszeniu "Wspólnota Polska", Ambasadzie RP w Mińsku, Fundacji im. T. Goniewicza w Lublinie, władzom RB za współpracę i wspólne działania na rzecz rozwoju szkolnictwa polskiego na Białorusi.

ŻYCZYMY POMYŚLNOŚCI

Z okazji urodzin i imienin najlepsze życzenia

Panu Stanisławowi PIEŁUCIOWI

Prezesowi Oddziału Miejskiego ZPB w Grodnie, pomyślności w pracy zawodowej i osiągnięć na niwie odrodzenia narodowego Polaków oraz szczęścia w życiu osobistym i radości w każdym nowym dniu z wyrazami szacunku

życzą pracownicy Zarządu Głównego Związku Polaków na Białorusi.

KONKURS NA POMNIK A.MICKIEWICZA

Program i warunki konkursu na najlepszy projekt pomnika-popiersia Adama Mickiewicza w Grodnie

I. Cele i charakter konkursu.

1.1. Celem budowy pomnika - popiersia Adama Mickiewicza w Grodnie jest uwiecznienie pamięci wielkiego polskiego poety, syna ziemi Grodzieńskiej, który odzwierciedlał w swojej twórczości życie, legendy i folklor narodów, zamieszkujących tę ziemię. Który pokazał w swoich dziełach jedność i zgodę, bezgraniczną miłość do swego kraju - Ojczyzny i dążenie do wolności i niezależności.

1.2. Konkurs ogłaszamy licząc na uczestnictwo różnych specjalistów i przeprowadzamy go w jednym etapie.

1.3. Projekt,który otrzyma pierwszą nagrodę, po uzgodnieniu jury zostanie dopracowany celem jego realizacji.

1.4. Laureaci zobowiązują się do uczestnictwa w realizacji pomnika-popiersia.

II. Wymogi konkursu

Głównym wymaganiem uczestnictwa w konkursie jest opracowanie projektu popiersia, włączając następujące idee i przesłanki:

- popiersie powinno mieścić się przed budynkiem ZPB na skrzyżowaniu ulic Dzierżyńskiego i 17-go Września i harmonijnie wpisywać się w zabudowanie danego odcinka z uwzględnieniem perspektywy.

- popiersie powinno mieć jedność z administracyjnym budynkiem ZPB , częściowo przedstawiać Związek, wyrażający się w przyjęciu przez Polaków Grodzieńszczyzny za patrona swego odrodzenia imię Wielkiego Poety;

- uczestnicy konkursu w swojej decyz powinni przedstawić swój pogląd dotyczący dalszej realizacji otaczającego budownictwa i zagospodarowania terenu, który stanowi tło dla ustawianego pomnika;

- uczestnicy mogą wnosić propozycje dotyczące zmiany nazwy, przylegających ulic w celu utrwalenia ich związku z rozmieszczeniem tu pomnika A. Mickiewicza.

III. Granice projektowych opracowań

3.1. Projekty powinny obejmować teren skrzyżowania ul. Dzierżyńskiego i 17 Września, i włączyć w niego zabudowania i wyjścia na działkę zieleni wraz z łączącą historyczne centrum rzeczką Horodniczanką.

3.2. Trasy przylegających ulic nie podlegają korekcie.

3.3. Zdjęcia topograficzne działki S 1:500, a także lokalizacji działki można uzyskać z projektu szczegółowego planowania miasta w S 1:2000

IV. Materiały i decyzje techniczne

Przy wykonywaniu popiersia można wykorzystać miejscowe surowce i surowce z Rzeczpospolitej Polski.

SKRZYŻOWANIE PRZED DOMEM POLSKIM

V. Styl pomnika

Autor projektu ma prawo swobodnie wyrażać swoje pomysły twórcze przy opracowaniu projektu.

VI. Warunki konkursu

6. 1. Prawo wzięcia udziału w konkursie mają obywatele Republiki Białoruś i Polski. Uczestnictwo jest dobrowolne. Uczestnicy mogą być autorami samodzielnymi lub zespołami autorskimi. Członkowie jury nie mają prawa uczestniczyć w konkursie.

6. 2. Na konkurs powinny być przedstawione następne dokumenty:

- plan generalny zabudowań i zagospodarowania terenu w skali 1:500 (na przedstawionym planie).

- perspektywa lub fotomontaż w grafice czarno-białej (Wygląd ze strony ulicy Dzierżyńskiego i 17-go Września).

- makieta pomnika w S 1:20

- notatka wyjaśniająca

- model pomnika-popiersia- 80-100 cm

Uwaga! Materiały graficzne powinny być przedstawione na planszetach o wymiarach 100-100 cm.

VII. Nagrody.

7.1. Za stosunkowo najlepsze projekty są przewidziane nagrody:

Jedna nagroda - 500 S USA za przyjęty i zrealizowany projekt.

PRZED DOMEM POLSKIM

DOM POLSKI

Jedna nagroda pocieszenia - 100 S USA.

Uczestnicy otrzymują dyplomy.

Autorom trzech najlepszych projektów przyznaje się tytuł Honorowego Członka ZPB.

Wypłata nagród odbywa się w ciągu 2 tygodni od chwili przyjęcia decyzji przez jury.

7.2. W wypadku nieprzyjęcia żadnego projektu do realizacji, jury ma prawo przedłużyć konkurs, i podział nagród zmienić.

7.3. Nagrodzone projekty stają się własnością organizatorów.

Pozostałe projekty zwraca się autorom. Organizatorzy mają prawo publikowania materiałów konkursowych w prasie.

VIII. Terminy przeprowadzenia konkursu:

8.1. Data ogłoszenia konkursu 01.05. 1994 r. Warunki konkursu wysyła się uczestnikom na ich prośbę, oraz drukuje się w prasie.

8.2. Wyjaśnienia dotyczące warunków konkursu uczestnicy mogą uzyskać w Zarządzie Związku Polaków (Grodno, ul. Dzierżyńskiego, 32, tel. 44-94-57, 44-63-75.Odpowiedzialny- Tadeusz Malewicz).

8. 3. Materiały konkursowe powinny być przedstawione w Zarządzie ZPB w Grodnie nie później niż do 01. 10. 1994 r.

8.4. Jury podejmie decyzję dotyczącą wyników konkursu do 01. 11. 1994 r. Decyzja będzie opublikowana w prasie. Przed ogłoszeniem wyników, zostanie zorganizowana wystawa projektów w celu oceny społecznej.

IX. Kodowanie prac.

Wszystkie projekty powinny być oznaczone sześciocyfrową liczbą w górnym lewym rogu dokumentów.

Nazwiska autorów i podpisy z udziałem współautorów zamieszcza się w zaklejonej kopercie. Dokumentację projektową przekazuje się na ręce sekretarza jury za pokwitowaniem.

SKŁAD JURY

Tadeusz Gawin - Przewodniczący jury - Prezes ZPB.

Aleksander Milinkiewicz - Współprzewodniczący jury - Wiceprzewodniczący Rady miasta Grodna.

Ryszard Kacynel - Wiceprzewodniczący jury - inżynier naczelny instytutu projektowego w Grodnie,

CZŁONKOWIE JURY:

Władimir Anisimow - zastępca architekta naczelnego miasta Grodna,

Władimir Jewdokimow - architekt główny instytutu projektowego w Grodnie.

Zygmunt Skrzydlewski - Sekretarz generalny Stowarzyszenia Architektów Polskich w Warszawie.

Genadij Muromcew - artysta rzeźbiarz, profesor katedry rzeźbiarstwa Akademii Sztuk Pięknych Republiki Białoruś.

Stanisław Kiczko - artysta malarz

Tadeusz Malewicz - sekretarz jury, Prezes społecznego komitetu budowy pomnika A. Mickiewicza.

MOJE PIERWSZE DOŚWIADCZENIE

Nie tylko ten kraj,
w którym żyjecie.
Ojczyzną Waszą się zowie.
Jest jeszcze druga Ojczyzna
w świecie
Co w polskiej mieści się mowie.

Władysław BEŁZA

Pierwszy rok pracuję jako nauczycielka klasy pierwszej szkoły Nr. 17 w Grodnie.

Jeszcze będąc w SN, przyjeżdżałam z Polski i odwiedzałam rodziny, zachęcając rodziców, aby oddali swoje dzieci do polskiej klasy. Ale w oczach ich czytałam pytanie: - Jaka jest przyszłość tych polskich klas, przyszłość ich dziecka. Przecież szkół polskich nie ma i nie wiadomo czy będą w Grodnie, a jeszcze ta młoda nauczycielka, na dodatek nie z Polski, a nasza "tutejsza". Jak to ona może nauczyć? Takie wypowiedzi słyszałam dość często. Ale pomalutku rodzice jeden po drugim zaczęli przynosić podania do mojej polskiej klasy. Nikt nie był pewny tego, że klasa będzie istnieć, bo dzieci było wciąż za mało. Czasami myślałam o tym żeby zrezygnować, ale swoich marzeń nie mogłam tak po prostu zniszczyć, "był przetarg - musi być i ciąg dalszy" - myślałam sobie i nieustannie chodziłam do dyrektora szkoły Nr. 17, razem dzwoniliśmy do RONO, prosiliśmy o otwarcie pierwszej klasy z językiem polskim wykładowym, godzinami siedziałam w RONO i czekałam na odpowiedź, ale tej odpowiedzi tygodniami nie było.

Na pewno każdy z Zarządu Związku Polaków mnie zapamiętał, bo przychodziłam tam dzień w dzień nie wiedząc już co począć. I zawsze pomagali mi we wszystkim p. Teresa Krysztyń, pan Prezes Związku Tadeusz Gawin, chociaż było dużo kłopotów, ale dla mnie zawsze mogli znaleźć czas, podtrzymać na duchu, pomóc w organizowaniu klasy. Muszę podziękować także panu Iwanowi Mikołajewiczowi Sielużyckiemu, dyrektorowi szkoły, który wykazał tyle zrozumienia, pomocy i otwartości na każdą prośbę.

Pierwszego września, gdy wszyscy radują się, idą do szkoły, ja, nie wiem co robić... Zatrudniona jako nauczycielka nie jestem, dzieci ma przyjść 14 osób do klasy, ale zrobiłam ten pierwszy krok, który kosztował bardzo dużo sił, trudu, cierpliwości i miłości.

Rodzice przyszli wraz z dziećmi i tak zaczęliśmy rok szkolny. Czas leciał, pierwsze trudności zwyciężyliśmy razem z dziećmi, ale brakowało poradników metodycznych, pomocy dydaktycznych. Często musiałam sięgać do swoich starych konspektów, zwracać się do biblioteki w Polsce żeby znaleźć wiersze, piosenki potrzebne w pracy. I tutaj bardzo pomogła mi pani metodyk Jadwiga Chmielewska, która przyjechała pracować do Grodna z Polski, przywiozła cały wieloletni dorobek pracy w klasach początkowych. Wszystkie pomoce dydaktyczne wykonałyśmy własnoręcznie z wychowawczynią.

Dzisiaj, wracając do tych minionych dni, serce moje jest wypełnione radością, bo dzieci mojej klasy ładnie rozmawiają, czytają, piszą po polsku, liczą, kochają swoją ojczystą mowę, moje marzenie w części spełniło się.

Starałam się im uświadomić, że niezależnie od tego gdzie mieszkają, czy będą mieszkać, swojego języka ojczystego nie mają prawa zapomnieć, bo piękniejszego języka niż ojczysty język nigdy nie będą mieli i takiej kultury jak nasza, polska kultura.

Dzieci z mojej klasy odwiedzają często swoje babcie i dziadków, opowiadają o swojej klasie, o kolegach, recytują wiersze, czytają, śpiewają. Są szczęśliwi staruszkowie, że jednak ich mowa nigdy nie zginie. Przecież tyle lat trzeba było czekać, tyle wysiłku ludzi naprawę odważnych, żeby powrócić do swoich korzeni do swego języka. Dzieci naprawdę są dumne, że należą do narodu polskiego, że uczą się w klasie polskiej, ale często zadają takie pytania razem z rodzicami, "Czy będziemy mieli swoje własne miejsce, swój dom - szkołę polską? I czasami nie wiem co odpowiedzieć...

W imieniu swoim i w imieniu rodziców dzieci wszystkich klas polskich, proszę o tę szkołę - przyszłość dla naszych dzieci. Wtedy na pewno będą rodzice przyprowadzali swoje dzieci do klas polskich i młodzi nauczyciele nie będą widzieli w oczach rodziców łez rozczarowania i goryczy. Na pewno nie będzie tyle trudności w naborze do klasy, jaką miałam ja.

Dzieci marzą o polskiej szkole i chyba teraz nie możemy powiedzieć - nie!

Witalia NAUMOWICZ
nauczycielka la klasy polskiej grodzienskiej szkoły Nr. 17.

ZA OJCZYSTĄ MOWĘ I KULTURĘ

Ponad trzy lata działa w Raduniu oddział ZPB, który liczy około 200 członków. Są to mieszkańcy Radunia, Paszkowic i okolicznych wsi. Ludzie ci pragną odrodzić w swoim środowisku język ojczysty i kulturę, tradycje i święta narodowe. W minionym okresie z bólem serca dawało się odczuć jak miejscowi Polacy i Białorusini zatracali swe korzenie narodowe, ulegając coraz bardziej wpływom narodowego nihilizmu.

Normalny człowiek nie może wyrzec się własnych rodziców. Nie może on także wyrzec się swego języka ojczystego. Dlatego od chwili powstania naszej organizacji rozpoczęliśmy działania ku odrodzeniu ojczystej mowy. Jako pierwsi rozpoczęli naukę działacze Związku. Ciekawostką jest to, że pierwszych lekcji udzielał nam p. Anatol Olejnikow, Rosjanin. Moi koledzy wyrażają głęboką wdzięczność p. Anatolowi. Później tę szlachetną sprawę kontynuowały nauczycielki p. Anna Siwołowska i p. Sabina Zaniewska. W wyniku - ok. 300 osób ukończyło kursy języka polskiego.

Wspólnie z miejscową władzą i wydziałem d/s oświaty Rejonowego Komitetu Wykonawczego zainicjowaliśmy naukę języka ojczystego przez dzieci miejscowych Polaków. Nauka ta odbywa się w średnich szkołach Nr. 1 i 2 i szkole-internacie Radunia oraz w szkole paszkowickiej. Z wielkim zaangażowaniem pracują nauczycielki p. p. Walentyna Trzeciak, Anna Adamonis, Marina Sadowska i Anna Gadomska.

Rozkwita działalność zespołów amatorskich. Szczególną popularnością cieszy się zespół dziecięcy "Raduńskie słowiki". Zespół ten niejednokrotnie gościł w Polsce, z powodzeniem występował w Węgorzewie, Gołdapi, Giżycku i in. miejscowościach. W chwili obecnej młodzi artyści przed wyjazdem do Wrocławia przygotowują program pod kierownictwem p. Mieczysława Kuźmickiego i choreografa p. Heleny Stacenko.

W ubiegłym roku nasze dzieci uczestniczyły w ogólnopolskim zlocie turystyczno-folklorystycznym.

Impreza ta pozostawiła niezatarte przyjemne wrażenia w świadomości uczniów, a szczególnie wspomnienia ze zwiedzania polskich miast i wspaniałego odpoczynku nad słynnymi jeziorami. Należy dodać że młodzi artyści z Radunia i Paszkowicz zostali przy tym odznaczeni cennymi nagrodami i prezentami.

Szczególnie bliskie więzi łączą nas z Węgorzewem. Podpisaliśmy umowę o współpracy twórczej z Muzeum Kultury Ludowej i oddziałem Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna w Węgorzewie. Na ich zaproszenie trzykrotnie wyjeżdżał na występy do Polski nasz zespół polskiej pieśni "Przyjaciele", który uzyskał tam wysoką lokatę podczas kiermaszu folklorystycznego.

Pragnę podkreślić, że nasze zespoły amatorskie działają z tak wielkim zaangażowaniem nie po to, by mieć możliwość wyjazdów zagranicznych, lecz by nieść sztukę i piękno swym ziomkom. Chór "Przyjaciele" występował przed widownią w Grodnie, Werenowie, Raduniu oraz wielu miejscowościach rejonu. W zespole śpiewają nie tylko ludzie dorośli i młodzież. Kierownik zespołu Halina Bułhak niejednokrotnie podkreślała zdolności wokalne i zaangażowanie 80 letniego Aleksandra Łotysza.

Dużo zdziałaliśmy w sprawie odrodzenia ludowych tradycji i świąt, zwłaszcza gdy chodzi o takie święta jak Dzień Zaduszny, Boże Narodzenie, Wielkanoc.

Jesteśmi świadomi tego, że są to zaledwie pierwsze kroki. Cieszy nas to, że mamy wiele oddanych sprawie aktywnych działaczy, takich jak np. Anna Gadomska, Halina Żegzdryn, Maria Kasper, Halina Bułhak, Anna Simanowicz, Franciszka Gabis i wielu innych. A plany na przyszłość? W czerwcu w Węgorzewie odbędzie się 15 zlot turystyczny, w którym wezmą udział nasze zespoły amatorskie. W czerwcu przybędzie z Węgorzewa do Radunia i Wasiliszek proboszcz kościoła p. w. Św. Piotra i Pawła kanonik Józef Pietruszko. Przygotowujemy i inne imprezy.

Niejednokrotnie gościliśmy u siebie mieszkańców Węgorzewa. Ich zespoły były oklaskiwane w Raduniu, Werenowie, Żyrmunach, Paszkowicach i in.

Często zapytują mnie skąd bierzemy środki na te imprezy. Wspomagają nas pieniężnie członkowie ZPB, wielu ofiarowuje nawet po 5 tysięcy rubli. Ogółem na ostatnią imprezę zebraliśmy 160 tysięcy rubli.

Józef KIRWIEL
Prezes Oddziału ZPB w Raduniu

❖ ❖ ❖

Natalia Krysztapowicz jest jedną z najlepszych uczenic Sonickiej szkoły podstawowej, wyróżnia się wśród koleżanek i kolegów z klasy aktywnością i poważnym stosunkiem do wszelkich spraw jakimi zajmuje się. Natalia uwielbia twórczość amatorską. Zagrała główną rolę w kilku szkolnych przedstawieniach wykonanych w języku polskim.

Fot. M. Aniszczenko.

❖ ❖ ❖

PRZYSZŁOŚĆ KLAS POLSKICH I JĘZYKA W SOPOĆKINIACH

Na pewno wszyscy rozumiemy, że odrodzenie polskości na teranach Białorusi zależy od odrodzenia szkolnictwa, gdy odrodzi się szkolnictwo, wróci język polski do rodzin, odrodzi się kultura, wyrośnie inteligencja polska.

Często czytam w gazecie "Głos znad Niemna" listy rodziców, lub działaczy związkowych, którzy skarżą się, że walka o język polski nadal trwa.

Jako dyrektor szkoły mogę stwierdzić, Ministerstwo Edukacji Republiki Białoruś dużo zrobiło dla nas. Opracowany program literatury i języka polskiego dla wszystkich klas, program fakultatywnych zajęć "Historia Polski", "Muzyka Polski", liczba dzieci w kółkach języka polskiego może być zmniejszona do 2 czy nawet 1 osoby w porównaniu do innych kółek, w których musi być 15 osób. Wydano przez Min. Eduk. RB podręczniki literatury i języka polskiego prawie dla wszystkich klas i co najważniejsze, że opracowane są plany nauczania, w których język polski wprowadzony jest jako przedmiot, to zasługi Ministerstwa Edukacji Białorusi.

A teraz chcę się podzielić problemami i osiągnięciami sopoćkieńskiej szkoły.

Ogółem języka polskiego prowadzimy 62 godziny tygodniowo. Jako przedmiot język polski wprowadzony jest w klasach od 1-11, istnieją ponadto zajęcia fakultatywne z historii Polski i dwie klasy z wykładowym językiem polskim.

Pracuje liczna drużyna harcerska, z którą współpracuje drużyna harcerska z Łodzi. Ponad 20 absolwentów wyjechało na studia wyższe i do liceum pedagogicznych do Polski, z tego 7 osób już powróciło po ukończeniu szkoły, a troje z nich zatrudniłem w szkole.

Największym problemem i uciążliwością w prowadzeniu zajęć w polskich klasach i lekcjach języka jest brak podręczników i lektur szkolnych oraz pomocy dydaktycznych.

Podręczniki do języka polskiego wydane w Białorusi sa tłumaczone z litewskiego i ich treści nie odpowiadają ani sytuacji polskiej ani białoruskiej, i trudno takie treści wykładać dzieciom.

Mam także zastrzeżenia co do programu nauczania,że ilość godzin (jedna tygodniowo) jest niedostateczna, aby nauczyć literatury polskiej.

Ogółem w bibliotece szkolnej mamy ponad tysiąc egzemplarzy książek i chcę za ten dar podziękować przedstawicielom "Wspólnoty Polskiej", ale brakuje nam obowiązkowych lektur do nauki języka polskiego.

Drugim niepokojącym problemem jest przyszłość klas z wykładowym językiem polskim po szkole początkowej bez istnienia szkoły polskiej i o tym musimy myśleć już teraz. Jestem optymistą i sądzę, że uda nam się tę trudność pokonać.

Antoni JUREWICZ
Dyrektor Średniej Szkoły w Sopoćkiniach

LISTY NASZYCH CZYTELNIKÓW

JESZCZE O OSZMIANIE

Jako autor wspomnień "Oszmiana jaką znałem", drukowanych w "Głosie" na prośbę oszmiańczyków z Polski czuję się zobowiązany dla uzupełnienia swoich relacji faktami dziś już historycznymi. W tym roku przypada 200-rocznica wybuchu insurekcji kościuszkowskiej. W powiecie oszmiańskim jednym z wybitniejszych jej przywódców był podskakbi litewski Michał Kleofas Ogiński. Dowodząc oddziałem złożonym z 1000 jazdy i 1500 piechoty bił się z Rosjanami pod Sołami, Wiszniewem, Wołożynem, zagonem partyzanckim, zapuszczał się aż pod Dynaburg. Komunikował się z naczelnym wodzem powstania 1794 r. na Litwie i Białorusi gen. Jakubem Jasińskim, który ze swoim sztabem kwaterował w Oszmianie.

Po powrocie z emigracji politycznej Michał Ogiński osiadł w dworze w Zalesiu, nieopodal Smorgań. Tu powstały pierwsze jego polonezy, tu spisywał pamiętniki z lat 1784 - 1815, wydane później przez Leonarda Chodźkę w Paryżu. W parku zalesińskim wśród cienistych brzóz z polesia Ogińskiego położono głaz kamienny z wyrytym napisem: Cieniom Kościuszki.

Co się z nim stało? Kto wie niech napisze do "Głosu znad Niemna"? Dzieje miasta - to dzieje rodów, pokoleń. Pisząc o Oszmianie nie można pominąć rodu Łokuciewskich. W 1939 r. ostatnim dyrektorem oszmiańskiego gimnazjum był prof. Łokuciewski. Wywieziony w 1939 r. zmarł na wygnaniu za Uralem. Jego syn, maturzysta oszmiańskiego gimnazjum, był elewem Szkoły Orląt w Dęblinie. Jako pilot dywizjonu 303 brał udział w 1940 r. w walkach powietrznych nad Anglią. Po wojnie wrócił do kraju. Dosłużył się w lotnictwie stopnia pułkownika, już nie żyje. Różne, często tragiczne był drogi wojenne oszmiańczyków.

W mojej pamięci żyje postać osadnika wojskowego, funkcjonariusza Policji Państwowej żołnierza AK p. Żurawskiego z kolonii k. Kumelan. W swoim domu nocą został zastrzelony przez sowieckich partyzantów.

Bardziej szczegółowego wyświetlenia domaga się masakra w oszmiańskim więzieniu dokonana przez NKWD w czerwcu 1941 r. Wśród więźniów byli żołnierze września 1939 r. Czy jest w Oszmianie jakaś tablica, czy chociażby głaz z napisem upamiętniającym ten haniebny czyn i męczeńską ofiarę Polaków i Białorusinów?

Wśród Białorusinów mieliśmy w trudnych latach okupacji sprzymierzeńców, ale mieliśmy i wrogów. Na swoich oczach jako dziecka w 1940 r. komendant milicji Białorusin - komunista nocą aresztował moją matkę i pod pistoletem doprowadził ją do więzienia. Znając świetnie miejscowe stosunki i ludzi służył on pomocą dla NKWD.

W latach okupacji niemieckiej komendantem policji białoruskiej w Oszmianie był Runowicz. Współpracował z AK. Wielu policjantów za jego sprawą przedostało się z bronią w ręku do oddziałów partyzanckich AK. Sam Runowicz walczył po tym w brygadzie Wileńskiej AK. Aresztowany przez NKWD zmarł w sowieckim więzieniu.

Szef oszmiańskiego Inspektoratu AK por. Olechnowicz aresztowany został przez UBP w Łodzi, skazany przez stalinowski sąd wojskowy na karę śmierci. Wyrok wykonano.

Mój starszy kolega z Oszmiany Janusz Putkiewicz w 1944r. był żołnierzem AK. Po rozbrojeniu przez NKWD wywieziony został do obozu pracy przymusowej w Kałudze, bo nie złamał żołnierskiej przysięgi i wstąpił do armii gen. Berlinga. Z Kaługi wrócił szczęśliwie do Polski. Ukończył studia. Jest inżynierem.

Czy znajdzie się wśród historyków, publicystów polskich lub białoruskich kontynuator dzieła rozpoczętego czterotomową monografią Cz. Jankowskiego o oszmiańskim powiecie? Monografia kończy się na r. 1895. Pierwsza wojna światowa, czasy Litwy Środkowej, do której należała Oszmiana w okresie II Rzeczypospolitej, rozbiór i okupacyjna noc, ileż ciekawych zdarzeń, ileż krwi ofiarnej i męstwa Polaków. Jaki bogaty materiał dla historyków, jaka pamiątka dla tych rozsianych dziś po całym świecie, którzy kochają rodzinne miasto pierwszą, gorącą miłością.

Zbigniew LENARTOWICZ
Warszawa

CZY TO JEST SŁUSZNE?

Chciałbym wziąć udział w rozpoczętej dyskusji na temat "Język mszy w kościele". W Baranowiczach są dwie parafie katolickie. Pierwsza, najstarsza, z lat przedwojennych, druga, powstała dopiero teraz i prowadzona jest przez księży-misjonarzy. Mam wrażenie, że księża przyjeżdżający do nas myślą, że tu mieszkają i chodzą do kościoła nie Polacy, a Rosjanie lub Białorusini. "A przecież oni rozmawiają po rosyjsku", - słyszę wypowiedź "naszych" misjonarzy. Chciałbym zobaczyć w jakim języku rozmawialiby oni, misjonarze, po 50-latach okupacji, bez polskich szkół, prasy, radia, telewizji. Tylko dzięki Kościołowi, Polacy przetrwali na tej ziemi, tylko oni Go bronili, dzięki nim Wy - misjonarze możecie przyjeżdżać tu na pozostałe, uratowane w okropnej walce parafie katolickie. I teraz Wy - Polacy chcecie odebrać te podstawy odrodzenia narodowego naszym rodakom zamieszkałym na Kresach. A może zapomnieliści, że właśnie stąd pochodzą Kościuszko, Piłsudski, Mickiewicz i wielu innych wielkich Polaków. Czy Mickiewicz napisałby "Pana Tadeusza", gdyby chodził do kościoła w Nowogródku i słyszał tam język rosyjski? Czy trzeba księżom przynieść podręcznik historii, żeby przekonać, że na tych mieszanych etnicznie - religijnie terenach ostoją kościoła katolickiego zawsze byli Polacy.

Jeśli chcecie zrobić z Kościoła - kościół rosyjski, to pamiętajcie, że na tych terenach może wydarzyć się wszystko. Białoruś i Rosja już dążą do ścisłego zjednoczenia. A w warunkach państwowej religii prawosławnej dla kościoła katolickiego nie wystarczy już miejsca. W żadnej cerkwi na Białorusi nie ma nabożeństw w języku białoruskim, chociaż prawosławni Białorusini stanowią ponad 50% mieszkańców Kraju. Metropolita Filaret zawsze rozmawia po rosyjsku - on ma do tego pełne prawo. Natomiast powstaje pytanie, dlaczego biskup A. Kaszkiewicz w świątecznym kazaniu Wielkanocnym mówi po białorusku? Ja nie jestem przeciw kazaniu po białorusku, ale można było potem powiedzieć to samo po polsku, bo większość katolików stanowią Polacy. Na zakończenie chciałbym życzyć księżom-misjonarzom, żeby przed przyjazdem do nas wzięli do rąk podręcznik historii, żeby lepiej zrozumieć naszą sytuację narodowościową i religijną. A naszym biskupom - żeby zawsze pamiętali, dzięki komu kościół katolicki do dzisiaj jeszcze istnieje na tej ziemi.

Aleksander MORGUN

PROSZĘ O POMOC

Jestem stałą czytelniczką "Głosu". Proszę o pomoc w odnalezieniu jakichkolwiek śladów mojego stryja. Mój stryj, Nikodem Waszkiewicz, ur. w 1901 r. we wsi Popowce, powiat Święciany. W 1927 r. wyjechał do Argentyny i już do miejsc rodzinnych nigdy nie powrócił. W 1960 r. miał zamiar powrócić do swego domu, ale na granicy go nie puszczono. Posiadał dwa paszporty - polski i rosyjski, żądano od niego by zrzekł się paszportu polskiego, na co się nie zgodził. Na krótki czas pozostał w Warszawie, a w lipcu 1961 r. wyjechał ponownie do Argentyny. Pracował przy budowie. Ostatni list od niego otrzymaliśmy w 1968 r. Stryj był niepiśmienny, listy pisał jego sąsiad, po śmierci którego korespondencja się urwała. Jego ostatni adres: Calle Lavalo Nr 1605 entrepiso "D" Capital Federal rep. Argentina.

W 1969 r. zwracaliśmy się do Czerwonego Krzyża w Moskwie z interpelacją, ale po roku otrzymaliśmy odpowiedź, że żadnych wieści o stryju nie uzyskano.

W swych listach wyrażał zawsze tęsknotę do swych stron rodzinnych, prosił o opiekę nad mogiłami rodziców, prosił o zdjęcia stron ojczystych.

Za pośrednictwem gazety zwracamy się o pomoc do wszystkich czytelników: może ktoś znał lub stykał się z Nikodemem Waszkiewiczem lub coś wie o jego dalszym losie.

Teofila STAŃCZYK

Wszelkie informacje prosimy kierować na adres:
211840 Białoruś
Obwód Witebski
Postawy ul. Bolnicznaja 10

Uczeń trzeciej klasy Łososiańskiej szkoły średniej Edek Malewicz zna dużo wierszy polskich.
Fot. M. ANISZCZENKO

NIE Z NASZEJ WINY

Niekiedy otrzymujemy listy naszych czytelników, w których skarżą się oni na pracę urzędów pocztowych, dostarczających nieregularnie lub zupełnie nie dostarczających "Głos znad Niemna", pomimo że pismo zostało zaprenumerowane w terminie. Takie przypadki zdarzają się szczególnie często w obwodach Mińskim, Mohylewskim, Homelskim.

Ostatnio otrzymaliśmy list od naszego czytelnika z Łogojska p. Aleksandra Stańko, który pomimo, że zaprenumerował nasze pismo jeszcze w końcu lutego b. r. do 19 kwietnia nie otrzymał ani jednego egzemplarza gazety. A w kioskach Łogojska "Głos" w tym czasie sprzedawano. Interwencja w miejscowym urzędzie pocztowym na razie nie odniosła skutku.

Co możemy w takich przypadkach poradzić naszym czytelnikom? Redakcja kolportażem nie zajmuje się, jest to domeną urzędów pocztowych, więc wyłącznie na nie i na instancje nadrzędne należy wywierać nacisk, by wywiązywały się one z powziętych wobec obywateli zobowiązań.

Redakcja

CZYTAJCIE I PRENUMERUJCIE "GŁOS ZNAD NIEMNA"!

DŹWIĘK DZWONU

Dzień 24 lipca 1943 roku był pogodny, jasny a dla mieszkańców wsi Kamień smutny i tragiczny. Łuny pożarów płonących okolicznych wsi i zabudowań puszczy Nalibockiej. Rozprawa hitlerowców nad niewinną ludnością cywilną, odbijały się smutkiem i rozpaczą w sercach ludzkich.

Po południu wiadomość o aresztowaniu księży:dziekana Leopolda Aulicha (lat 57) i wikarego Kazimierza Rybałtowskiego (lat 33) błyskawicznie obleciała wieś. Hitlerowcy poprowadzili ich na wzgórze, gdzie mieszkańcy wsi przechowywali zimą ziemniaki. Huk strzałów razdarł ciszę.

Ktoś z wiernych poruszył dzwon i on głosnym jękiem oznajmił testraszną rzeczywistość, która serca wiernych przeszyła bólem i rozpaczą, po niewinnych, zamordowanych duszpasterzach.

S.BODAK

KTO MUSI ODRADZAĆ POLSKOŚĆ?

Przeczytaliśmy artykuł p. Jana Giendziela /nr. 8 /94/ / "W obronie polskości i katolickości" i chcemy podjąć z nim polemikę.

Autor pisząc "nasze polskie kościoły" ma chyba na względzie kościoły w Polsce, ale tam wszędzie nabożeństwa odprawiane są w języku polskim poza wyjątkami, gdzie zamieszkują mniejszości narodowe, dla których polscy kapłani odprawiają po niemiecku czy litewsku. Nikt natomiast nie nakazuje w polskich kościołach modlić się po białorusku.

U nas, na Białorusi, są kościoły białoruskie, do których uczęszczają katolicy. I chociaż prawdą jest, że większość białoruskich katolików - to Polacy, ale są tu też katolicy Białorusini, Litwini i inni, którzy na równi z Polakami mają prawo do modlitwy w takim języku, jaki rozumieją i jakim się posługują. Trzeba również powiedzieć i tę gorzką prawdę, że wielu Polaków - zwłaszcza młodych - nie rozumie i nie rozmawia po polsku.

Obowiązkiem kapłanów natomiast jest głosić Ewangelię, a nie uczyć takiego czy innego języka. Odradzaniem polskości - kultury i języka - powinni się zająć działacze ZPB, a nie zrzucać tego obowiązku, jak robi to pan Giendziel, na księży. Święty Paweł pisał o sobie: "Tak więc nie zależąc od nikogo, stałem się niewolnikiem wszystkich, aby tym liczniejsi byli ci, których pozyskam. Dla Żydów stałem się jak Żyd, aby pozyskać Żydów. Dla słabych stałem się jak słaby, by pozyskać słabych. Stałem się wszystkim dla wszystkich, żeby w ogóle ocalić przynajmniej niektórych". /1 Kor 9, 19. 22/. Niech więc Bogu będą dzięki, że i nasi kapłani tak jak św. Paweł pojmują swoją misję również w naszej Ojczyźnie!

W naszej zelwieńskiej parafii nie byłoby tylu młodych na nabożeństwach w kościele, nie byłoby tyle dzieci na katechezie, gdyby jedynym językiem Kościoła na Białorusi był język polski. Ale ojcowie Tomasz i Jacek, pracujący w naszym kościele, zaczęli katechizować po białorusku, wydawać parafialną gazetę po białorusku - i jakże ludzie są zadowoleni, że rozumieją treść Ewangelii i bliższe są im drogi zbawienia.

Zgadzamy się - niedemokratycznym jest narzucanie komukolwiek siłą języka jego modlitwy; ale równie niedemokratycznym jest wskazywanie księżom, w jakim języku mają dotrzeć ze Słowem Bożym do ludzkich serc.

Z wyrazami szcunku
młodzież z parafii Zelwa
i prezes ZPB w Zelwie
Walery LACHOWICZ

WSPOMNIENIA

Grażyna LIPIŃSKA

JEŚLI ZAPOMNĘ O NICH...

ODCINEK XVI

Ze sztucznym uśmiechem na twarzy, z sercem pełnym strachu, gardząc samą sobą, wchodzę do sekretariatu burmistrza. Przyjmują mnie dwie jego sekretarki: młoda brunetka i starsza blondynka. Mierzą mnie wzrokiem od stóp do głowy i porozumiewawczo spoglądają na siebie.

- Biorą mnie za Niemkę - myślę i jak najstaranniej ułożoną niemczyzną pytam o Herr Burgermeistra. Ta moja najlepsza niemczyzna jest widocznie dość kiepska, bo obie kobiety uśmiechają się, a młodsza powiada:

- Może pani mówić po polsku. Jesteśmy same.

A starsza:

- W tej chwili zamelduję panią profesorowi.

W drzwiach staje Iwanowski:

- Wielmi was praszu, sudarynia - mówi po białorusku.

Jestem w jego gabinecie i z przejęcia się swoją rolą, mielę jakieś słowa powitania i grzeczności ni to po rosyjsku, ni to po niemiecku. Iwanowski wykrzywia się niemiłosiernie:

_ O Boże - żali się - jakie pojęcie mają o mnie moi studenci. A potem z wibrującą prośbą w głosie: - Błagam, proszę mówić po polsku. Jesteśmy sami.

Iwanowski zgaduje moje myśli:

- Rosja i Niemcy - tłumaczy - nie znoszą dzieł bożych. Jeśli pani wgłębi się w treść unii Horodelskiej, to zrozumie, dlaczego zasłyszany na tej ziemi język polski doprowadza naszych wrogów do wściekłości.

Nie wiem, co mówić, a przede wszystkim co myśleć. Znowu Unia Horodelska, "polsko-białoruska pieśń nad pieśniami" Naprzeciw mnie wisi portret Hitlera, przed niespełna rokiem wisiał portret Stalina. Siedzę sztywna, nieufna, czujna. Iwanowski obserwuje mnie uważnie i po chwili mówi swobodnie, życzliwie, jak dawniej.

- Pani Grażyno! Zawieramy ze sobą układ: ja nie będę pani pytał, po co tu pani przyjechała, ale zawsze będę służył pomocą, choćby dlatego, że jest pani dla mnie cząstką Politechniki Warszawskiej. Zgoda?

- Zgoda.

- Jednak z mojej strony należy się wyjaśnienie mojej dawnej studentce, dlaczego tu jestem. Wysłucha pani i rozważy?

- Wysłucham i rozważę.

- Tacy jak ja, co kochamy równocześnie Białoruś i Polskę, a wiemy, że Niemcy odejdą stąd za 2...3 lata na zawsze, wykorzystujemy ich chwilową okupację, aby pracować nad wykorzenieniem rusyfikacji i deprawacji, którą Rosja przez 150 lat nanosiła tu przemocą. Zbrodnią wobec narodu białoruskiego i jego historii byłoby zaniedbanie tych paru lat.

O rozmowie z Iwanowskim opowiadam "Bernardowi".

- Najważniejsze jest to - dowodzi Butkiewicz - że na sowieckiej Białorusi dzieci w szkołach białoruskich uczą się dziś prawdy o Rosji.

Kiedy mieszkałam u Izabeli w dawnym domu Wańkowiczów, poznałam tam byłego ich dozorcę. Staruszek wraz z żoną i ośmiorgiem wnucząt w wieku 5-12 lat zajmował jedną izdebkę. Jego dwaj synowie z żonami i dwie córki z mężami zostali aresztowani w 1937 r. i cały dziecięcy drobiazg, ich wychowanie i utrzymanie spadł na barki dziadków. Staruszkowie - może nie tak starzy, na jakich obecnie wyglądają - wyniszczeni pracą, nędzą i ciągłymi wyrzeczeniami się, pogarbieni i zmęczeni, oddychają z trudem. Dzieci wychudzone i zagłodzone patrzą bez uśmiechu.

Idę do Białoruskiej Uprawy, aby od prof. Iwanowskiego wyciągnąć jakiś zasiłek dla tej rodziny. Prof. Iwanowski odsyła mnie do Bolesława Bieruta, późniejszego prezydenta PRL, który wówczas w Białoruskiej Uprawie pełnił wysoką funkcję szefa oddziału zaopatrzenia na całą Białoruś.

- To Polak, który udaje tu Białorusina. Antypatyczna sztuka. Niech pani będzie z nim ostrożna - ostrzega mnie Iwanowski.

Po takim dictum postanawiam nie powoływać się na profesora. Dwaj młodzi sekretarze Bieruta są zaszokowani moim polskim językiem, ale bez sprzeciwu wprowadzają mnie do swego szefa. Wchodzę do obszernego gabinetu,: na ścianie wisi wielki portret Hitlera. Zasugerowana tym oraz słowami Iwanowskiego, przypatruję się bacznie Bierutowi. Poruszam sprawę zbrodni popełnianych przez Rosję na tej ziemi oraz sprawę nędzy rodzim polskich. Spostrzegam, że mój słuchacz przybladł. - Pewno uważa mnie za niemiecką agentkę - myślę. Kończę więc szybko moje powody, prosząc o zlecenie wydania żywności rodzinom więzionych przez Rosję. Bierut, bez mówienia jednego słowa, wypisuje deputat na kilkadziesiąt kg białej mąki, cukru, manny oraz słoniny, podpisuje papier, pieczętuje, wręcza mi go i żegna się.

Uradowana biorę do pomocy kilka moich podopiecznych. Pracownicy wskazanego magazynu są bardzo uprzejmi, brzdąkają coś łamaną niemczyzną, widocznie biorą mnie za Niemkę, bo tylko Niemcom wydaje się takie luksusowe prowianty. Nie dekonspiruję się. Moje najubższe rodziny nie widziały od dwudziestu kilku lat białej mąki, manny, nie wiedzą, jak mi dziękować. Ósemka wnucząt dozorcy Wańkowiczów ożywia się, pierwszy raz widzę ich twarzyczki zarumienione, uśmiechnięte. Zgłasza się do mnie nowa fala biedaków.

Po kilku dniach na Mińsk spada klęska. W nocy lotnictwo sowieckie daje znać o sobie i zalewa bombami pogruchotane, zrujnowane miasto. Lotnicy nie trafiają w obiekty niemieckie, tylko w ubogie drewniane domki mieszkańców Mińska. Jest wśród nich dużo zabitych, rannych, kontuzjowanych.

Na drugi dzień po morderczym bombardowaniu udaję się znowu do Bieruta. Tym razem jest on mało uprzejmy. Kiedy proszę o nowy deputat żywnościowy dla najbiedniejszych rodzin, Bierut krzywi się:

- Tutaj nie Polska nie wolno mówić po polsku - zwraca mi cierpką uwagę w języku rosyjskim.

- Tutaj nie Rosja i nie wolno mówić po rosyjsku - odrzucam rykoszetem jego zarzut.

Bierut blednie i natychmiast mityguje się:

- Wystawię deputat tylko dla rodzin poszkodowanych przez wczorajsze bombardowanie. - ogranicza moje kompetencje w wyborze biednych.

- Bardzo proszę - zgadzam się i za chwilę wychodzę triumfalnie z podpisanym papierkiem w ręku.

Dzisiejszy deputat jest bardzo duży ilościowo, lecz od poprzedniego gorszy jakościowo.: zamiast mąki pszennej zawiera żytnią, zamiast manny - pęczak, zamiast cukru - melasę. Ale mińczanie już dawno oduczyli się grymasów. Zgłaszających się jeszcze później do mnie o pomoc odsyłam prosto do Bieruta.

- Mówcie, że jesteście poszkodowani przez działania wojenne - radzę.

Skutek ich wizyt jest rzadko pozytywny. Więcej już Bieruta nie spotykam. Dopiero w końcu 1942 r. "Bernard" donosi mi, że dwaj sekretarze Bieruta zostali przez Gestapo aresztowani, a Bierut, zabrawszy ze sobą moc pieniędzy, którymi jako szef zaopatrzenia dysponował, uciekł do lasu, skąd go zabrał sowiecki samolot. Taką wiadomość przesyłamy do Warszawy.

A w przyszłości, w 1957 roku kiedy będę już w Polsce, w licznych życiorysach Bolesława Bieruta znajdę tylko małą wzmiankę o jego działalności w 1942 r.:..."ukrywał się przed Niemcami". Można to i tak nazwać.

Zamiast Irki Jabłuszewskiej zjawia się u nas jej narzeczony, młody kurier Jan Kosowicz "Janek". Jechał rowerem z Wilna. Na Białorusi zjechał z gościńca w gęste lasy, które zna doskonale, bo urodził się i wychował w Rakowie, miasteczku leżącym w Nowogródczyźnie przy granicy ryskiej. W lesie pojmał go mały oddział partyzantow rosyjskich. Nazywam ich partyzantami, choć na razie nie walczą przeciw Niemcom, zadowalając się grabieżą. Janek opowiada nam to z humorem i tak barwnie, że słowo w słowo mogę powtórzyć.

Janek ani się spostrzegł, kiedy został otoczony przez kilkanastu uzbrojonych mężczyzn i zwalony z roweru. Rosjanie poznają szybko Polaków po ubraniu, po postawie bycia.

- Poliak....poliaczek - zaczęli groźnie wydrwiwać.

Janek zna dobrze język białoruski, bo w domu jego ojca, zaściankowego szlachcica kresowego, często tym językiem mowiono.

- Ja Białorus... - próbował wybronić się.

- Eto jeszczo chuże. To jeszcze gorzej. Białorusini bratają się z Niemcami, nienawidzą Rosji.

Przy rewizji partyzanci znaleźli u Janka trochę pieniędzy. Było to zaopatrzenie akowskie dla naszej placówki przyfrontowej: ostmarki i dwie złote pięciorublówki. Zdrada oczywista. Pobili Janka potężnie.

- Skąd masz carskie ruble?

Zdecydowali:

- Za ukrywanie rosyjskiego złota - rozstrzelać psa tam nad rowem.

- Ratuj, święty Tadeuszu - nabożnie westchnął prowadzony na śmierć Janek. A potem:

- Bracia - wykrzyknął - Ja to złoto ukradłem białemu Polakowi i wiozę mińskim komunistom.

- Czyżby naprawdę ukradł?

Odłożyli karabiny, poszeptali się ze starszym. Zabrali Jankowi pieniądze, rower, plecak z jedzeniem, kurtkę, spodnie, buty, lipny białoruski dokument i puścili wolno.

- Kradnij dalej, mołodiec - rzekł starszy na pożegnanie.

CDN

JAK ZAJĄC PRZED MYŚLIWYM...

"Głos znad Niemna" drukował w Nr. 13, 14, 15 wspomnienia Grażyny Lipińskiej z więzienia mińskiego przy ul. Wołodarskiego oraz tych okropności, które przeżyli więźniowie podczas etapu w kierunku miasteczka Czerwień, a także masowego mordu więźniów w nocy z 26 na 27 czerwca 1941 r.

Stwierdzam że wszystko co zostało napisane, jest zgodne z prawdą, ponieważ sam wówczas byłem w kolumnie ewakuowanych więźniów.

Dwóch moich braci wtrącili do więzienia w 1926 r., za przekroczenie polskiej granicy, jednego brata wywieźli w 1929 r. jako syna obszarnika, "zamaskowanego wroga". Ja wyjechałem do Kijowa, gdzie po studiach uzyskałem fach, ale głód na Ukrainie zmusił mnie do powrotu do Mińska, gdzie żyłem cichutko jak trusia. A jednak 31 grudnia 1940 r. schwytali mnie i Nowy Rok spotykałem w więziennej celi, przewracając się na komendę z boku na bok.

Braci zgładzili, a mnie zezwolono umierać śmiercią naturalną, ponieważ potrafiłem zręcznie lawirować podczas śledztwa.

Gdy tej pamiętnej nocy wyprowadzono nas z więzienia drogę nam rozjaśniły pożary płonącego miasta. Gdyśmy skręcali na lewo idąc z ulicy Wołodarskiego na prospekt, dołączyli do nas niewielką grupę składającą się z 200-250 osób, następnie z ulicy Uryckiego dołączyli więźniów z więzienia NKVD-amerykanki. Widziałem to na własne oczy. Pani Grażyna o tym nic nie pisze, widocznie nie zauważyła lub uważa to za mało istotny szczegół.

W drodze z Mińska do Czerwienia słyszałem rozmowę prowadzoną w języku litewskim przez więźniów różniących się ubiorem. Ponieważ znałem język litewski, zbliżyłem się do nich i zapytałem:skąd pochodzą, kim są i jak tu trafili? Odpowiedź brzmiała:"pochodzimy z Kowna. Wzięli nas nocą z 17 na 18 czerwca 1941 r. i od razu wpakowali do wagonów towarowych. Dwa wagony dotarły tutaj. Po drodze słyszeliśmy jak nasz pociąg bombardowały samoloty. W Mińsku wieczorem wyładowali nas i teraz prowadzą w nieznanym kierunku. Nie wiemy za co nas aresztowano, nikogo z sowietów nie ruszaliśmy.., nie kradliśmy, nie zabijaliśmy.

Gniewnych pytań było wiele. Nie mogli oni zrozumieć tego, co dla mnie było rzeczą oczywistą: nie można niewinnu\ych ludzi wtrącać do więzienia...

Osobiście nie widziałem jak po rozstrzelaniu niewinnych w zasadzie ludzi kaci odjeżdżali na samochodach, ponieważ po dwóch dniach uciążliwego marszu bez jedzenia i picia oszukałem oprawców robiących selekcję, mówiąc im że siedzę w więzieniu za niestawienie się do pracy w ciągu 4 dni; usiadłem pod więziennym płotem.i zasnąłem.

Obudził mnie sąsiad słowami: "Słuchaj, strzelają. Idzie bój. Zbliża się wyzwolenie." Lecz to nie była walka lecz odbywał się mord takich jak my.

Rano ponownie obudzono mnie, mówiąc: "Wstawaj, strażników nie ma. Otworzono drzwi magazynu z żywnością, weź sobie, dopóki coś pozostało, trochę chleba i solonej ryby."

Całe moje życie można porównać do zająca uciekającego przed myśliwym. Jestem stary, mam 85 lat, chcę przekazać młodym trochę osobistych wspomnień.

Przy caryźmie w Mińsku nie było szkół polskich. Nauczyciele prywatni prowadzili naukę języka polskiego w mieszkaniach. Pozostałą wiedzę młodzież pobierała w szkołach rosyjskich. Właśnie w taki sposób i ja się nauczyłem języka polskiego. Oprócz tego u nauczycieli - Litwinów uczyłem się języka litewskiego. Moi przodkowie pochodzili z Dzukii, jak zresztą wielu innych, którzy stali się później katolikami - Polakami.

Gdy w Mińsku ustanowiła się władza polska rozpocząłem naukę w szkole polskiej, lecz trwało to niedługo, z powodu zaistniałych okoliczności. Ojciec powiedział mi: "Będziesz zmuszony porzucić naukę w szkole polskiej, cofnięto cię o jedną klasę, nie uczą języka niemieckiego. Widocznym jest, że władza polska długo tu się nie utrzyma. Jest dużo powodów na to. Wojskowi i inni przybysze nazywają nas Polakami kresowymi, czyli jak gdyby uważają nas za ludzi drugiego gatunku, nawet w gazetach piszą o nas ochle. Na wsiach pod wpływem agitacji bolszewickiej ludzie rozgrabili pańskie mienie, a teraz panowie powrócili, zabierają co im zagrabiono, wymierzają chłostę po "dwadzieścia pięć" wyciorów w miękkie miejsce, a bywa że i rozstrzeliwują lub wieszają. Niektórzy chłopi ze strachu idą do partyzantki, palą majątki, mordują polskich oficerów, żołnierzy, obywateli ziemskich. Zdarzają się przypadki gdy żołnierze znęcają się nad Żydami. Wszystko to jest na rękę bolszewikom..."

Przepowiednie ojca spełniły się całkowicie....

Konstanty GIERŻYDOWICZ

Mińsk

16, ПОНЕДЕЛЬНИК,

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

17.05. Мультфільмы. **17.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **17.45.** Ашчадны банк. **18.10.** «Дзённік Прынёмання». (Гр.). **18.25.** XVII сесія абласнога Савета дэпутатаў. Рэпартаж. (Гр.). **19.00.** Крымінальныя гісторыі. Прэм'ера спектакля Беларускага тэлебачання. Частка 1-я. **19.45.** «Над Нёманам». Праграма на польскай мове. (Гр.). **20.25.** Пяць хвілін на жарты. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Пад купалам Сусвету. **21.45.** Студыя «Тэлесябрына». **21.50.** Спартыўны тэлекур'ер. **22.10.** Тэлевізійны дом кіно. **23.00.** Надвор'е. **23.10.** НІКа. **23.25.** «Жап». Маст. фільм (Францыя) 2-я серыя.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

17, 20.00, 23.00. Новости. **17.25.** Гол. **17.55.** Документы и судьбы. **18.05.** Погода. **18.10.** Премьера худ. телесериала «Горячев и другие». 26-я серия. **18.40.** Миниатюра. **18.55.** «Мы». Авторская программа. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Монолог. **20.55.** Кланяюсь вам, пороги. **21.40.** Пресс-клуб. **23.10.** Антология юмора. **23.50.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Время деловых людей. **7.30.** Устами младенца. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** Фундамент демократии. **8.40.** Виниловые джунгли. **9.10.** Обратный адрес. **9.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Бизнес в России. **15.50.** Там-там новости. **16.05.** Новая линия. **16.50.** Спасение 911. **17.45.** Телегазета. **17.50.** Праздник каждый день. **18.00. 19.35.** Детектив по понедельникам «Спрут-5». 1-я серия. **20.40.** Наш сад. **21.10.** Момент истины. **22.05.** «Женская астрология, или Внеземное притяжение». Мультфильм для взрослых. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Джаз-клуб.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.05.** «Династия Колби». Сериал пр-ва США. **11.55.** Музыкальная программа. **12.00.** Приятное с полезным. **12.20.** Кулинарная программа. **12.40.** Школа для родителей. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для подростков. **14.30.** Презентация. **14.50.** Историческая программа. **15.10.** Хроника 80-х годов. **15.40.** Путь к Варшаве. **15.50.** Огнем и мечем. **16.05.** Тайная история СССР. **16.20.** Чрезвычайный пересмотр. **16.45.** Искусство без тайн. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Квант. **18.40.** Домашний юрист. **19.00.** Сериал пр-ва Англии. **19.30.** Искусство, неискусство. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** Телетеатр. **22.55.** Прямо из Бельведера. **23.05.** Что нового? **23.20.** Пульс дня. **23.35.** Репортаж. **00.00.** Новости. **00.15.** Музыкальная программа. **00.20.** Миниатюры. **00.25.** «Восемь с половиной». Фильм пр-ва Италии.

ПОЛЬША-II

14.00. Панорама. **14.15.** «Неизвестный». Сериал пр-ва Германии. **15.10.** Публицистическая программа. **16.00.** Мои книги. **16.20.** Приветствие. **16.35.** Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Музыкальная программа. **17.40.** Обзор кинохроник. **18.15.** Польская кинохроника. **18.30.** «Любовь и дипломатия». Сериал пр-ва Канады. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Телетурнир. **20.05.** Документальный фильм. **21.00.** «Здровко». Сериал пр-ва США. **21.25.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Репортеры второй программы представляют. **23.00.** «Непокорный». Фильм пр-ва США. **01.00.** Панорама. **01.05.** Музыкальная программа. **01.35.** Ночь и стресс. **01.45.** «Здровко». Сериал пр-ва США.

17, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Дзелавая хроніка. **8.20, 21.35.** Пад купалам Сусвету. **8.30, 23.05.** Надвор'е. **8.40, 21.45.** Пяць хвілін на жарты. **8.45.** «Чарапашкі ніндзя». Мультфільм. 6-я серыя. **9.20.** «Жап». Маст. фільм. 2-я серыя. **10.00.** Рок-айленд. **13.30.** Навіны. **14.00.** Да 50-годдзя вызвалення Беларусі. Дак. фільмы. **14.45.** «Нов і К»-топ-10. **15.45.** Тэлебачанне — школе. Музыка. **16.15.** Для дзяцей. «Дарожная азбука». **16.40.** Для школьнікаў. Скарбы беларускай гісторыі. **17.00.** На музычных паралелях. **17.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **17.40.** Лідская панарама. (Гр.). **18.10.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.35.** Ці будзем мы з цыбуляй? (Гр.). **19.00.** Інтэрв'ю са старшынёй выбарчай камісіі А. С. Саўчыкам. (Гр.). **19.20.** Эканамічная хваля. Знешні гандаль рэспублікі. Прамая лінія. **20.00.** «Мост». Культурна-асветніцкая праграма. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.00.** «Семнаццаць імгненняў вясны». Маст. фільм. 11-я серыя. **23.30.** Славянскі базар.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.15. Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45.** Обзор рынка недвижимости. **8.00, 17.00. 20.00, 22.55.** Новости. **8.20.** Домисолька. **8.40.** «Берег его жизни». Худ. фильм. 1-я серия. **9.45.** Гол. **10.20.** «Горячев и другие». Худ. телесериал. 26-я серия. **10.50, 23.50.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Предприниматель. **15.10.** Дело. **15.20.** Премьера мультфильма «Приключения Тома Сойера». **15.50.** Волшебный мир, или Синема... **16.10.** Наш музыкальный клуб. **16.50.** Азбука собственника. **17.20.** Ждите ответа. **17.50.** «Раскол». Худ. телефильм. 4-я серия. **18.45.** Из первых рук. **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Бомонд. **21.00.** К 50-летию Победы. «Зову живых...» Худ. фильм. **23.05.** Песня-94.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Время деловых людей. **7.30.** Клуб «Желтая подводная лодка». **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.30.** Утренний концерт. **8.45.** Момент истины. **9.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Телегазета. **15.25.** Там-там новости. **15.40.** Новая линия. **16.25.** М-трест. **16.40.** Похождение ваучера. **17.00.** Барьер. **17.30.** Не быть динозавром. **17.45.** Праздник каждый день. **17.55.** Арт-обстрел. **18.35.** Никто не забыт. **18.40.** Фильм-премьер. **19.25.** Подробности. **19.35.** Премьера худ. телефильма «Санта-Барбара». 318-я серия. **20.25.** «Взлетит ли «Чайка»? На спектакле содружества актеров Таганки. **21.15.** Я — лидер. **21.40.** Маски-шоу. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Экран криминальных сообщений. **23.05.** Конкурс вокалистов им. Н. А. Римского-Корсакова.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.00.** «Жизнь». Сериал пр-ва Японии. **11.45.** Репортаж. **12.00.** Рынок труда. **12.20.** Новые звезды. **12.40.** Музыкальная программа. **12.45.** Сшей сама. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственный журнал. **13.45.** Программа для детей. **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Наша Балтика. **14.50.** Кухня. **15.05.** Клуб домашнего компьютера. **15.20.** 3-2-1, контакт. **15.45.** Счет математики. **16.00.** Рисуй с нами. **16.15.** Тележурнал. **16.30.** Джойстик. **16.50.** В мире науки. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Энциклопедия второй мировой войны. **19.05.** Кролик Бугс представляет. **19.30.** Рядом с нами. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** «Долго ее не было». Фильм пр-ва Англии. **22.50.** Сеймограф. **23.10.** Монте-Касино-94. **00.00.** Новости. **00.15.** Музыкальная программа. **00.20.** «Полицейский рокенролл». Сериал пр-ва США. **01.05.** Жизнь моя. **02.05.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

16.35. «Приключения Блэка». Сериал пр-ва Канады. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная программа. **17.15.** Публицистическая программа. **17.45.** Отчизна. **18.00.** Музыкальная программа. **18.10.** Католическая программа. **18.30.** «Любовь и дипломатия». Сериал пр-ва Канады. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Телетурнир. **20.05.** Спортивная студия. **21.15.** Вопросы о Польше. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спортивная студия. **22.40.** Экологическая программа. **22.50.** «Спартак». Балет Большого театра Москвы. **01.15.** Панорама. **01.20.** «Старые друзья». Сериал пр-ва Голландии.

18, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10. 21.35.** Пад купалам Сусвету. **8.20, 23.15.** Надвор'е. **8.30.** Пяць хвілін на жарты. **8.35, 13.40.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Музыка. **9.40.** «Семнаццаць імгненняў вясны. Маст. фільм. 11-я серыя. **10.45.** Аэробіка. **13.30.** Навіны. **14.20.** Відзьма-нявідзьма. **15.20.** «Зубраня» запрашае на юбілей. **16.30.** Еўрапейскі калейдаскоп. **17.00.** Да 50-годдзя вызвалення Беларусі. «Незабыўнае». **17.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **17.40.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **18.40.** «Дзённік Прынёмання». (Гр.). **19.00.** Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». **20.00.** «Малюем далягляд». **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.00.** «Семнаццаць імгненняў вясны». 12-я серыя. **23.05.** Дзесяць хвілін плюс стагоддзе. Перадача 3-я. **23.25.** НІКа. **23.40.** «Камедзіца-94». Фестываль сатыры і гумару.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.15. Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45.** Обзор рынка недвижимости. **8.00, 17.00, 20.00, 23.15.** Новости. **8.20.** Сорока. **8.40.** «Берег его жизни». Худ. телефильм 2-я серия. **9.45.** Концерт народной музыки. **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50, 23.55.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Предприниматель. **15.20.** Премьера мультфильма «Приключения Тома Сойера». **15.50.** Кукла моей мечты. **16.20.** Ответы. **16.50.** Загадка СБ. **17.25.** В эфире межгосударственная телерадиокомпания «Мир». Здравствуйте, это я! **17.50.** Документы и судьбы. **18.00.** «Раскол». Худ. фильм. 5-я серия. **18.55.** Новые люди. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Парижская весна российских музеев. **21.05.** Футбол. Кубок европейских чемпионов. Финал. «Барселона» (Испания) — «Милан» (Италия). **23.25.** Академия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 10.00, 15.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Время деловых людей. **7.30.** Доброе утро, Европа! **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.30.** Утренний концерт. **8.45.** Худ. телефильм «Санта-Барбара». 318-я серия. **9.35.** Телегазета. **9.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Студия «Рост». **15.50.** Там-там новости. **16.05.** Новая линия. **16.55.** Русская виза. **17.25.** Праздник каждый день. **17.35.** Господа-товарищи. **17.55.** Чемпионат России по футболу. «Динамо» (Москва) — «Торпедо» (Москва). В перерыве — Вести. **19.55.** Подробности. **20.05.** «Санта-Барбара». 319-я серия. **20.55.** «Ограбление по...» Мультфильм для взрослых. **21.20.** Врасплох, или Газетные истории. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Чемпионат России по футболу. «Спартак» (Москва) — ЦСКА. 2-й тайм. **23.45.** Кинолегенды. «Джин Харлоу». Док. фильм.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай. **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.00.** «Пароль: люблю тебя». Сериал пр-ва США. **11.55.** Таков мир. **12.20.** Репортаж. **12.35.** Сотворение мира. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для молодежи. **14.30.** Искусство без тайн. **15.00.** Каталог памятников. **15.35.** История польского радио. **16.10.** Правда о битве. **16.30.** Красные маки зацвели в ночи. **16.50.** Какая школа? **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Слишком много для многих. **18.45.** Тележурнал. **19.05.** «Пароль: люблю тебя». Сериал пр-ва США. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** Спортивная студия. **23.10.** Репортаж с торжеств под Монте-Касино. **00.00.** Новости. **00.15.** Музыкальная программа. **00.20.** «Невидимый друг». Фильм пр-ва Германии.

ПОЛЬША-II

14.00. Панорама. **14.15.** Спортивная студия. **15.05.** «Яносик». Сериал пр-ва Польши. **16.00.** Балтийский театр. **16.30.** Приветствие. **16.35.** Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Тележурнал. **17.25.** Летний журнал. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** Кто ты есть? **18.05.** Биржа. **18.30.** «Любовь и дипломатия». Сериал пр-ва Канады. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Повесть о битве. **21.05.** «Дела Роси О'Нейл». Сериал пр-ва США. **21.50.** Тени жизни. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.05.** «Работающая женщина». Сериал пр-ва США. **23.30.** Театр в кадре. **00.35.** Телеклуб поэтов. **01.05.** Панорама. **01.10.** Концерт.

19, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.20, 21.35.** Пад купалам Сусвету. **8.30, 20.25.** Пяць хвілін на жарты. **8.35.** Дзесяць хвілін плюс стагоддзе». Перадача 3-я. **8.55.** «Семнаццаць імгненняў вясны». Маст. фільм. 12-я серыя. **10.10.** «Камаедзіца-94». Фестываль сатыры і гумару. **11.15.** Да 50-годдзя вызвалення Беларусі. «І вечны будзе май». Дак. фільм. **11.35.** Фільм-канцэрт. **12.30.** Студыя«Тэлесябрына». **13.30.** Навіны. **15.15.** Тэлебачанне — школе. Выяўленчае мастацтва. **15.45.** На музычных паралелях. **17.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **17.40.** Узлёт сіняй птушкі. **18.10.** Абласныя навіны. (Гр.). **18.25.** Размова з нагоды. Летні адпачынак школьнікаў. (Гр.). **19.05.** Экалогія і мы. (Гр.). **19.35.** Да 50-годдзя вызвалення Беларусі. **20.10.** Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв'ю. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** Студыя «Формула. **23.25.** НІКа. **23.40.** «У джазе толькі дзяўчаты». Мас. фільм (ЗША).

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.15. Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45.** Обзор рынка недвижимости. **8.00, 17.00, 20.00, 22.55.** Новости. **8.20.** «Чужие окна». Мультфильм. **8.25.** «Берег его жизни». Худ. фильм. 3-я серия. **9.30.** В мире животных (с сурдопереводом). **10.10, 16.10.** ... До 16 и старше. **10.50, 23.45.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Предприниматель. **15.10.** Премьера мультфильма «Приключения Тома Сойера». **15.40.** Музыканты. **16.50.** Технодром. **17.25.** За кулисами. **17.45.** Документы и судьбы. **17.55.** «Раскол». 6-я серия. **18.55.** «Исповедь осмотрительного человека:. Евгений Габрилович о времени и о себе. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Лотто «Миллион». **21.15.** Впервые на телеэкране «Останкино» худ. фильм «Бедный богач». **23.05.** Музобоз.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Время деловых людей. **7.30.** «Ностальжи» — музыка всех поколений. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** Антракт. **8.35.** Поехали! **8.45.** Худ. телефильм «Санта-Барбара». 319-я серия. **9.35.** Телегазета. **9.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Студия «Рост». **15.50.** Там-там новости. **16.10.** Новая линия. **16.40.** Конный спорт. «Кентукки дерби». **17.40.** Праздник каждый день. **17.50.** Экспоцентр представляет. **17.55.** В мире авто- и мотоспорта. **18.25.** Своя игра. **19.25.** Подробности. **19.35.** «Санта-Барбара». 320-я серия. **20.25.** Никто не забыт. **20.30.** Репортер. **20.45.** Провинциальные письма. **21.20.** Волшебный мир балета. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Экран криминальных сообщений. **23.05.** Вечерний салон.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.05.** «Полицейский и прокурор». Сериал пр-ва США. **11.55.** Четверть часа на экране. **12.10.** Репортаж. **12.40.** Программа о малышах. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для молодежи. **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Документальный фильм. **15.05.** Мы живем в Польше. **15.20.** Животные мира. **15.50.** Робинзоны. **16.10.** Такой пейзаж. **16.35.** Мы взрослые. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Телетурнир. **18.50.** Антенна. **19.05.** Компьютер для каждого. **19.30.** Католический журнал. **20.00.** Музыкальная программа. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** «Полицейский и прокурор». Сериал пр-ва США. **22.00.** Правительственный журнал. **22.15.** Только в первой программе. **23.00.** Развлекательная программа. **23.25.** Пегас. **00.00.** Хозяйственные новости. **00.20.** Спортивная студия. **00.40.** Музыкальная программа. **00.45.** Документальный фильм. **01.35.** Репортаж. **02.00.** Это люблю.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.05.** Местная программа. **9.35.** «Зорро». Сериал пр-ва США. **10.00.** Студия второй программы. **10.10.** «Любовь и дипломатия». Сериал пр-ва Канады. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Фильм на английском языке. **11.35.** Фильм на французском языке. **12.00.** Тележурнал. **12.50.** Развлекательная программа. **13.05.** Повесть о битве. **14.00.** Панорама. **14.15.** «Слава героям». Фильм пр-ва США. **15.40.** Тележурнал. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Зорро». Сериал пр-ва США. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.35.** Жизнь рядом с жизнью. **17.55.** Можно и стоит. **18.30.** «Любовь и дипломатия». Сериал пр-ва Канады. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **20.35.** Танец. **20.40.** Неоконченный раздел. **21.00.** Портрет композитора. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спортивная студия. **22.40.** Историческая программа. **23.10.** «Похороны Сталина». Фильм пр-ва России. **01.00.** Панорама. **01.05.** Театральная студия.

20, ПЯТНИЦА,

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Дзелавая хроніка. **8.20, 21.35.** Пад купалам Сусвету. **8.30, 23.35.** Надвор'е. **8.40, 21.45.** Пяць хвілін на жарты. **8.45.** Спявае Герард Васільеў. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Выяўленчае мастацтва. **9.30.** «У джазе толькі дзяўчаты». Маст. фільм (ЗША). **12.15.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **13.15.** Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв'ю. **13.30.** Навіны. **15.30.** Для школьнікаў. Ці любіце вы тэатр? **16.10.** Педагагічны экран. **16.30.** «На крылах кажана». Пазнавальна-забаўляльная гульня для старшакласнікаў. **17.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **17.40.** Шукаем ініцыятыўных. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.00.** Рок-айленд-шоу. **20.00.** Рэйтынг. **20.15.** Студыя «Тэлесябрына». **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама.

рукі». **23.45.** НІКа. **00.00.** «Я+Я». Мужчына і жанчына.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.15. Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45.** Файнэншиал таймс. **8.00, 17.00, 20.00, 23.20.** Новости. **8.20, 15.15.** В гостях у сказки. «Пугало из чердачного окна». **9.55.** Дни армянской культуры в Москве. **10.25.** Кому живется весело (Ростов-на-Дону). **10.50, 00.00.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Предприниматель. **15.00.** Бизнес-класс. **16.50.** Азбука собственника. **17.25.** Новости культуры. **17.40.** Человек и закон. **18.15.** Премьера рубрики«Окно в Европу». **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Человек недели. **21.05.** В клубе детективов. Премьера телефильма «Ден Огаст». Фильм 4-й (США). **22.05.** Том Джонс в Москве. **23.30.** Авто-шоу. **23.45.** Программа «Х».

Канал «РОССИЯ»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Время деловых людей. **7.30.** Рек-тайм. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** Антракт. **8.35.** Поехали! **8.45.** Худ. телефильм «Санта-Барбара». 320-я серия. **9.35.** Телегазета. **9.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Соседи по планете. **15.50.** Там-там новости. **16.05.** Военный курьер. **16.20.** Новая линия. **16.50.** Дисней по пятницам. «Приключения морского котика Сэмми». **17.45.** Праздник каждый день. **17.55.** Экспоцентр представляет. **18.05.** Амика веритас. **18.45.** «Человек в рамке». Мультфильм. **19.25.** Подробности. **19.35.** Киномарафон. «Любовь — это весело, любовь — это грустно». (Франция). **21.25.** «К-2»: «Абзац». **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** «Евразия-ТВ представляет: «Человек из Корлеоне». (Италия).

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай. **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **11.00.** «Рождественская повесть». Фильм пр-ва Англии. **12.50.** Музыкальная программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для молодежи. **14.30.** Английский язык. **14.45.** Новая музыка в старом дворе. **15.05.** Как в кино. **15.20.** Тележурнал. **15.40.** Евротуристика. **15.55.** Книги, которые потрясли мир. **16.15.** Совершенные — несовершенные. **16.30.** Если не Оксфорд, то что? **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Автомания. **18.40.** Тележурнал. **19.00.** Свидание «втемную». **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** «Эксодус». Фильм пр-ва США. **23.00.** Пульс дня. **23.20.** Дело для репортера. **00.00.** Новости. **00.15.** Спортивная студия. **00.35.** Художественный фильм.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Мультфильм. **10.05.** Документальный фильм. **10.35.** Мир женщин. **11.05.** Фильм на немецком языке. **11.30.** Программа для детей. **12.00.** Студия второй программы. **12.10.** Звезды тех лет. **12.40.** Дыра в корзине. **13.00.** Тележурнал. **14.00.** Панорама. **14.15.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **15.00.** Золотые семидесятые. **16.00.** Документальный фильм. **16.30.** Приветствие. **16.35.** Мультфильм. **17.00.** Панорама. **17.05.** Программа для молодежи. **17.30.** «Улететь отсюда». Сериал пр-ва США. **18.20.** Музыкальная программа. **18.45.** Телетурнир. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спортивная студия. **22.40.** Фестивальная студия. **23.15.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **00.00.** Телетеатр. «Это невозможно». **01.10.** Панорама. **01.15.** Золотые семидесятые. **02.10.** «Улететь отсюда». Сериал пр-ва США.

21, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам Сусвету. **8.20, 20.30.** Пяць хвілін на жарты. **8.25.** Урокі здароўя. **8.50.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама-93» — ФК «Маладзечна». 2-гі тайм. **9.35.** Здароўе. **10.05.** Паказвае Гомель. **11.05.** Тыдзень планеты. **11.20.** «Таміра» прапануе: фільмы кінарэжысёра К. Занусі. «Дакрананне рукі». **13.15.** «Сталіца». Тэлечасопіс. **13.35.** 20 хвілін рэдактара. **13.55.**«Мой маленькі поні». Мультфільм (ЗША). **14.25.** Да 70-годдзя «Беларусьфільма». «Адзінаццатага ліпеня». Маст. фільм (1937 г.). Уступнае слова доктара мастацтвазнаўства А. В. Красінскага. **15.55.** «Усе мы родам з дзяцінства». І Рэспубліканскі тэлевізійны фестываль юных талентаў. Частка 1-я. **17.25.** «Случанка». Сустрэча з паэтэсай В. Аколавай. **18.25.** «Гінес-шоу». (Вялікабрытанія, ЗША). **18.55.** Кампанія «Рамас» для дзяцей і дарослых. «Чарапашкі ніндзя». Мультфільм. 7-я. **19.30.** «Нов і К»-топ-10. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Зоркі» на экране. «Гонар сям'і Прыцці». (ЗША). **23.55.** НІКа. **23.40.** Каскад: кантакт, інфармацыя, рэклама. **00.25.** Хакей. Чэмпіянат Беларусі. «Цівалі» (Мінск) — «Хімік» (Навапалацк). 3-ці перыяд. **01.00.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.20. Утренняя разминка. **6.35.** Субботнее утро делового человека. **7.05.** Спорт-шанс. **7.30.** «Марафон-15» представляет... **8.00.** Курбан-байрам. **8.40.** Межгосударственная телерадиокомпания «Мир» представляет: Тик-так; «Май — месяц весенний». Премьера док. телесериала «Галерея первых персон». Фильм 4-й. **9.55.** Утренняя почта. **10.25.** Смак. **10.40.** Помоги себе сам. **11.10.** Премьера док. телефильма «Его величество Футбол». **11.45.** Премьера худ. телефильма «Ради семейного очага». **13.20.** Телескоп. **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Премьера худ. телефильма для детей «Кетуизл». 1-я серия. Англия. **15.05.** Лабиринт. **15.35.** Служенье муз не терпит суеты. **16.05.** «Тайны старой площади». «Война в Корее». Часть 1-я. **16.35.** В мире животных. **17.15.** Любовь с первого взгляда. **17.55.** До и после... **18.45, 20.45.** Коламбия пикчерс представляет премьеру худ. телефильма «Место, где тебе хорошо». 3-я и 4-я серии (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.00.** Новости плюс. **21.40.** Что? Где? Когда? **22.45.** Под знаком зодиака. Телец.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вести. **7.25, 12.25.** Мульти-пульти. **8.00.** Студия «Рост». «Мурзилке — 70 лет». **8.30.** Парламентская неделя. **9.00.** Большой хоккей. **9.30.** Пилигрим. **10.15.** Как жить будем? **11.05.** «Деревня Утка». Худ. фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Персона. «Дорогу осилит идущий». Фильм 1-й. **13.50.** Изабель. **14.35.** Киноглаз. «Недаром помнит вся Россия». **15.35.** Футбол без границ. **16.10.** Магия Дэвида Копперфильда. **17.00.** Волейбол. Мировая лига. Россия — Япония. **18.15.** Праздник каждый день. **18.25.** Устами младенца. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Рогоносец». **20.55.** Городок. **21.25.** Совершенно секретно. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Программа «А». **23.55.** Ночной сеанс. «Три дня Виктора Чернышева».

ПОЛЬША-I

8.00. Информационно-хозяйственный журнал. **8.20.** Агрорынок. **8.45.** Из Польши. **9.05.** В другом плане. **9.25.** Все об огороде. **9.50.** Программа дня. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** 5-10-15. **12.00.** Подводная одиссея капитана Кусто. **12.30.** Люди и события. **13.00.** Новости. **13.10.** Полчаса для семьи. **13.45.** «Море». Тележурнал. **14.10.** Спортивная студия. **15.00.** Мультфильмы Диснея. **16.15.** Весеннее MTV. **16.30.** Телетеатр. «Наполеон». **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Чемпионат парного танца. **19.10.** «Бевер ли Хилз». Сериал пр-ва США. **20.00.** Детский тележурнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Игра со смертью». Фильм пр-ва США. **23.15.** Новости. **23.25.** Публицистическая программа. **00.30.** Спортивная суббота. **01.05.** «Как стемнеет». Фильм пр-ва США. **02.55.** «Марат». Фильм пр-ва Франции.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Документальный фильм. **9.00.** Программа для детей. **10.00.** Такие одинокие. **10.20.** Урок языка глухих. **10.25.** Приветствие. **10.35.** Сообщество в культуре. **11.05.** Студия второй программы. **11.10.** Репортаж. **11.40.** Дыра в корзине. **12.00.** Большой танец. **13.00.** Академия польского кино. **15.00.** Беспокойство конца века. **15.30.** Спортивная студия. **16.20.** Студия второй программы. **16.25.** Животные мира. **16.55.** Розыгрыш лото. **17.00.** Панорама. **17.05.** Трижды искусство. **17.30.** Тележурнал. **18.05.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.30.** История польских видеоклипов. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.30.** Телетурнир. **20.00.** Школа лгунов. **20.30.** Петля времени. **21.00.** Спортивная студия. **22.00.** Панорама. **22.50.** Слово на воскресенье. **22.30.** Диалоги любви. **23.10.** «Однажды на Диком Западе». Вестерн пр-ва США. **01.05.** Панорама. **01.10.** Музыкальная программа.

22, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 20.35.** Пад купалам Сусвету. **8.20, 21.00.** Пяць хвілін на жарты. **8.25.** Слова да чалавека. **8.55, 17.15.** «Чарапашкі ніндзя». Мультфільм. 7-я і 8-я серыі. **9.30.** Нядзельная пропаведзь ксяндза Уладзіслава Завальнюка. **9.40.** Да 50-годдзя вызвалення Беларусі. Справы вайсковыя. **10.25.** «Каралеўства алмазаў». Маст. фільм. **12.35.** Аэробіка. **13.10.** Белыя і чорныя. **13.40.** MTV. **14.10.** АБС-клуб. **14.25.** Мульт-хіт-парад. **14.45.** Вяскоўцы. **15.15.** «Усе мы родам з дзяцінства». І Рэспубліканскі тэлевізійны фестываль юных талентаў. **16.45.** «Гінес-шоу». (Вялікабрытанія, ЗША). **18.05.** Настальгічны дывертысмент. **19.10.** Брама. Права на любоў. **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.10.** «Сінема» прадстаўляе: «Пан Валадыеўскі». 1-я і 2-я серыі. **23.40.** Не забудзьцеся ўключыць тэлевізар. **23.50.** «Гонкі для Беларусі». (Формула-3, Формула-Юніор).

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.45. Утренняя разминка. **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Без паузы. **8.30.** С утра пораньше. **9.00.** Полигон. **9.30.** Спортлото. **9.45.** Пока все дома. **10.15.** Умники и умницы. **10.55.** Марафон-15. **11.40.** Корейский этюд. **12.00.** Веди. **12.30.** Здравствуйте! **КТВ-1 и канал Франс интернасьональ представляют:** **13.00.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.10.** Премьера док. фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.20.** Диалог в прямом эфире. **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Шпаргалка. **16.00.** Премьера мультфильмов «Кот Феликс», «Настоящие охотники за привидениями» (США). **16.50.** Живое дерево ремесел. **16.55.** Футбол. Кубок России. Финал. «Спартак» (Москва) — ЦСКА. **18.50.** Телелоция. **19.00.** **КТВ и канал Франс интернасьональ** представляют Жана-Поля Бельмондо в премьере худ. фильма «Профессионал». **21.00.** Воскресенье. **21.45.** Спортивный уик-энд. **22.00.** Большой театр. **22.50.** Новости. **23.00.** Большая прогулка. **23.35.** Ночная жизнь городов мира.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вести. **7.25.** «Любовь». Док. фильм. **7.55.** Студия «Рост». **8.25.** Доброе утро! **8.55.** Лучшие игры НБА. **9.55.** Аты-баты... **10.25.** Де факто. **10.55.** Из фильмотеки мастера. Режиссер И. Хейфиц. «Дорогой мой человек». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Персона. «Дорогу осилит идущий». Фильмы 2-й и 3-й. **14.35.** Мировая деревня. **15.05.** Белая ворона. **15.50.** Российская энциклопедия. **16.20.** Золотая шпора. **17.00.** Волшебный мир Диснея. **17.55.** Праздник каждый день. **18.05.** Волейбол. Мировая лига. Россия — Япония. **19.25.** Кинотеатр Си-би-эс. «Улика». Худ. фильм. **21.15.** Кино в июне. **21.30.** У Ксюши. **22.00.** Коробка передач. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **23.00.** Ночной сеанс. «Призрак замка Моррисвиль».

ПОЛЬША-I

8.00. Сельское хозяйство в мире. **8.15.** Прошу ответить. **8.35.** Сельскохозяйственный журнал. 9.55. Программа дня. **10.00.** Программа для детей. **10.25.** Музыкальная программа для детей. **10.45.** Телеутро. **11.10.** «Домик в прерии». Сериал пр-ва США. **12.00.** Пирамиды Перу. **12.50.** Телеконцерт пожеланий. **13.25.** Телетеатр для детей. «Три мушкетера». **14.20.** С камерой среди зверей. **15.00.** В старом кино. «Тридцать девять шагов». **16.30.** Мелкие стычки. **17.00.** Шалом. **17.40.** Антенна. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия Колби». Сериал пр-ва США. **19.20.** Семь дней — мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** «Круглый стол». Сериал пр-ва США. **22.05.** Спортивное воскресенье. **23.15.** Концерт. **00.00.** Вокруг большой сцены. **00.35.** Художественный фильм. **01.45.** Концерт.

ПОЛЬША-II

8.30. Эхо недели. **9.00.** Мультсериал. **9.25.** Фильм для глухих. **10.10.** Слово на воскресенье. **10.15.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Час с Ганной Берберой. **13.00.** «Анжелика среди пиратов». Фильм пр-ва Франции. **14.30.** Развлекательная программа. **15.00.** Программа о животных. **15.25.** Студия второй программы. **15.30.** Путешествие во времени и пространстве. **16.30.** Встреча с героями сериала «Поколения». **17.00.** Панорама. **17.10.** Приветствие. **17.20.** Сериал пр-ва США. **17.50.** Звезды тех лет. **18.20.** События недели. **18.50.** Музыкальный журнал. **19.20.** Студия второй программы. **19.30.** Телетурнир. **20.00.** Чаплин и музыка. **21.00.** Мультфильм. **21.10.** Специальная линия. **22.00.** Панорама. **22.25.** Концерт для Петра. **23.25.** «Джентльмены и игроки». Сериал пр-ва Англии. **00.10.** Концерт для Петра. **01.00.** Панорама. **01.05.** Документальный фильм.

RELAKS • ROZRYWKA • HUMOR

MIASTA POLSKI

JAWOR. Fot. Stefan ARCZYŃSKI

KALENDARZ TYGODNIA

16-22 maja 1994 r.

16 maja - PONIEDZIAŁEK - Andrzeja, Małgorzaty, Szymona

Andrzej - grec. męski, mąż.

Małgorzata - grec. perła

Szymon - hebr. (słuchać)

16. V. 1942 r. - zmarł Bronisław Malinowski wybitny etnolog, antropolog społeczny, socjolog i teoretyk kultury.

17 maja - WTOREK - Brunona, Paschalisa, Sławomira, Weroniki

Brunon - niem. (brunatny niedźwiedź)

Paschalis - hebr. (przejście)

Sławomir - słow. (ten, który jest sławny przez zaprowadzenie pokoju)

Weronika - grec. (niosę i zwycięstwo)

18 maja - ŚRODA - Eryka, Feliksa, Jana

Eryk - niem. (honor, cześć i bogaty)

Feliks - łac. (szczęśliwy, błogosławiony, przynoszący szczęście, pomyślny)

Jan - hebr. (Jahwe i łaska)

18.V.1944 r. - w bitwie pod Monte Cassino sławą okryły się od działy z Korpusu Polskiego, zdobywając niedostępną twierdzę.

19 maja - CZWARTEK - Iwona, Piotra, Urbana

Iwon - niem. (łuk z drewna cisowego)

Piotr - grec. (skała, opora)

Urban - łac. (mieszkaniec miasta, człowiek obyty, zuchwały)

20 maja - PIĄTEK - Aleksandra, Bazylego, Bernardyna

Aleksander - grec. (mąż, mężczyzna)

Bazyli - grec. (królewski)

Bernard - niem. (niedźwiedź i silny, wojownik)

20.V.1901 r. - strajk dzieci we Wrześni-wyraz buntu młodzieży Wielkopolski przeciwko germanizacji szkolnictwa.

21 maja - SOBOTA - Jana, Walentego, Wiktora

Jan - hebr. (Jahwe i łaska)

Walenty - łac. (być silnym, zdrowym, mieć wpływy, znaczenie)

Wiktor - łac. (zwycięzca)

21.V.1862 r. - w Warszawie powstało Muzeum Sztuk Pięknych

22 maja - NIEDZIELA - Heleny, Wiesławy

Helena - grec. (blask)

Wiesława - słow. (imię związane z rzeką Wisłą)

22.V.1898 r. - powstał Zwiazek Polek w Ameryce.

22.V.1915 r. - Zjazd Sokolstwa Polskiego w Chicagao. W Stanach podejmuje uchwałę o pomocy zbrojnej dla kraju.

Kazimiera IŁŁAKOWICZÓWNA

PORA SIĘ GODZIĆ

Pora się godzić, Panowie Litwini,
wszystko najgorsze już każdy uczynił:
szkodził drugiemu, jak tylko potrafił,
zmylał historię, męczył geografię.
Każdy, jak tylko mógł, dla swej muzyki
przynaglał śpiewać nawet nieboszczyki.
Zbrzydło historii słuchać naszych pieniactw,
stoi, pod słońce ręką wzrok ocenia,
patrzy po morzach i patrzy po lądach:
"Tak oto Polska, tak Litwa wygląda,
owa - maleńka, ta wzrostem się piętrzy...
Lecz czas osądzi, która z nich jest większa!"
Nieraz się zdarzy - i w tym jego chluba -
w kształcie niewielkim możny duch Cheruba,
co wielkim losom i zamiarom sprosta,
i weźmie wszystko, czego pragnie dostać...
Czasem się zdarzy - okropna i graszka -
w ciele olbrzyma mózg i serce ptaszka.
Ważą się losów miary i zamiary
Patrzy historia... Nie masz u niej wiary,
ciągle próbuje, bez końca doświadcza,
na słowa wcale - lecz na czyny patrzy,
Wszorajszy olbrzym dzisiaj u niej karzeł,
co wczoraj rzekła - to dzisiaj wymarze.
Pora się godzić, litewski narodzie!
Że was niewielu, co to Litwie szkodzi.
Tłumy są wielkie, a wszakże wypowie
wolę tych tłumów tylko jeden człowiek.
Ciżba jest mocna, a wszakże wybiera
świętego sobie, albo bohatera.
Możesz niewielki naród, lecz wybrany:
mową kolebki dosięgasz Iranu,
moc twej stałości i wola wytrwania
serca porusza, do podziwu skłania...
Nikt cię ukorzyć nie chce, nikt ci szkodzić,
pora się godzić, litewski narodzie.
Dość po katowsku czyste ręce brudzić!
Krew twoja płynie w żyłach wielkich ludzi.
Żeś chłopski - bredzą nie wiadomo na co -
ty, coś wielkością synów twych uszlachcon.
Jednego rodu z tobą - bohaterzy,
cc po Wawelach naszych, Skałkach leżą.
Mieliście świętych pieśniarzy wodzów...
... I córy wasze zuchwałe się rodzą.
Chodzą uparte, złe i nieukładne,
aż otrzymają to, czego zapragną,
... i ja tak będę uszy wam mozolić,
aż cierń wyjmiecie, który wszystkich boli.

LALKI W JAPONII

Dzieci japońskie nie różnią się od innych na świecie. Tak samo bawią się lalkami. Jednak mało kto wie, że lalki to hobby także dorosłych Japończyków. Tradycja tego kraju nakazuje bowiem każdej szanującej się rodzinie posiadanie kolekcji lalek... Zwyczaj ich zbierania zapanował w Kraju Kwitnącej Wiśni mniej więcej trzysta lat temu. Wówczas właśnie powstała grupa artystów zawodowo wytwarzających figurynki, będące arcydziełami rękodzieła.

Figurki z drzewna, gliny i papieru, bogato zdobione i przyodziane, wyobrażały przedstawicieli wszystkich japońskich klas społecznych, ludzi w różnym wieku, ich pracę, zainteresowania, nastroje. Narodził się swoisty snobizm - w zamożnych klanach arystokratycznych i mieszczańskich w dobrym tonie było mieć kolekcję składającą się z lalek-dzieci, lalek-książąt, lalek-samurajów, lalek-kapłanów, lalek-aktorów... Ta moda trwa do dzisiaj i nawet w najuboższych domach znajduje się kilka figurynek, choćby najskromniejszych.

W dawnych czasach tylko niewielu artystów wytwarzało laleczki "od a do zet". W większości przypadków jedni formowali główki, inni ręce i nogi, jeszcze inni szyli kostiumy, by na końcu kolejny rzemieślnik połączył wszystkie elementy w całość. Teraz rolę artystów-lalkarzy próbują przejąć fabryki. Ale kontynuujący tradycję dawnych mistrzów rzemieślnicy dbają o swoje dobre imię i nie narzekają na trudności w sprzedaży swych wyrobów prawdziwym znawcom...

Na zdjęciu: średniowieczna księżniczka w bogatym (siedemnastowarstwowym!) stroju i arystokratka grająca na lutni.

Fot. B. MAJEWSKI

ZABOBONY INTELEKTUALNE

RÓWNOŚĆ

Ludzie są rzeczywiście nierówni: jedni są młodzi, inni starzy, jedni silni, inni słabi, mądrzy i głupi, szlachetni i zbrodniczy i tak dalej. Mało jest więc zabobonów tak idiotycznych jak wiara, że ludzie są równi. Jeśli ten zabobon mógł się tak rozpowszechnić, to głownie z dwóch powodów. Po pierwsze dlatego, że przyjęcie fikcji, jakoby ludzie byli równi, okazało się pożyteczne jako podstawa demokracji, a także jako zasada prawna (równość wobec prawa). Ale każdy przytomny człowiek wie, że to jest tylko pożyteczna fikcja nic więcej, że równość ludzi jest zabobonem.

Związany jest z nim także inny zabobon, zwany nieraz "egalitaryzmem moralnym", według którego mamy dokładnie takie same obowiązki względem wszystkich ludzi, inaczej mówiąc, wszyscy ludzie są pod tym względem równi. Jest to pogląd sprzeczny ze zdrowym rozsądkiem. Mamy co prawda obowiązek pomóc każdemu człowiekowi bez wyjątku, gdy jest w potrzebie, w tym znaczeniu można powiedzieć, ze istnieje pewna równość między ludźmi. Ale kiedy nie możemy pomóc wszystkim, jest rzeczą oczywistą, że tym kto jest nam bliższy, tym większe prawo do naszej pomocy. Tak np. właśnie dzieci mają pierwszeństwo przed krewnymi, ci przed sąsiadami, sąsiedzi przed innymi rodakami, rodacy przed cudzoziemcami itd. Egalitaryzm maralny, który temu przeczy, a nawet twierdzi odwrotność, że tym kto od nas dalszy, tym więcej ma prawa do naszej pomocy, jest zabobonem.

Józef BOCHEŃSKI

W ŚWIECIE ZŁOTYCH MYŚLI

Dramaty innych są zawsze rozpaczliwie banalne.

Oskar WILDE

Paradoks - tę nazwę głupcy nadają prawdzie.

Jean MOREAS

Pycha i wdzięk nigdy nie mieszkają w jednym ciele

Szkockie

Nawet najbardziej wygadani z nas niewiele umieją powiedzieć.

A cóż dopiero ci, których nieparadna, a język nie sprawny.

Niezależnie od podstawowej trudności formułowania, oprócz tego, że nie całkiem umiemy - kłamiemy umyślnie i niechcący, omijamy, zmyślamy, udajemy i boimy się.

MROŻEK

Lepiej zrezygnować z dziesięciu cydzych myśli, by mieć jedną własną.

Ludwik HIRSZFELD

Najłatwiej przyjmują nowe obyczaje ci, którzy nie mają żadnych.

Karol BUNSCH

Dyplomacja to połączenie zdrowego rozsądku z uprzejmością.

Słobodan SNAJDER

"Głos znad Niemna" Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Adres redakcji: 230005 Grodno ul.Dzierżyńskiego 32 tel.44-94-57,44-63-75

Druk : Zakłady Graficzne Grodno, ul.Poligrafistów 4 Zamówienie nr.. 2021 Nakład 8582 egz.

Tygodnik: indeks 63863 Nr rej. 8 Cena 150 rb. Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Cena prenumeraty: II kw. 1994 r. 1620 rb.,

Redaktor naczelny Eugeniusz SKROBOCKI

Autorzy publikacji ponoszą odpowiedzialność za dobór i wiarygodność podawanych faktów. Ich poglądy nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów nadesłanych materiałów bez uprzedzenia, listownego kontaktowania się z autorami.